

Natuurtoets hoogspanningsstation Halsteren en inlussing

**Veld- en bodemonderzoeken Netversterking
Schouwen-Duiveland**

Toetsing Wet natuurbescherming en NNN

projectnummer 0476754.100
voorlopig, revisie 0.3
7 april 2023

TenneT projectnummer: 003.004.00
TenneT documentnummer:
003.004.00 1027780
TenneT revisienummer: 0.3
TenneT documentstatus: voorlopig

Natuurtoets hoogspanningsstation Halsteren en inlissing

Veld- en bodemonderzoeken Netversterking Schouwen-Duiveland

Toetsing Wet natuurbescherming en NNN

Projectnummer 0476754
Documentnummer 0476754-BO-NT-Hst
voorlopig, revisie 0.3
7 april 2023

TenneT projectnummer: 003.004.00
TenneT documentnummer: 003.004.00 1027780
TenneT revisienummer: 0.3
TenneT documentstatus: voorlopig

Auteur

W. R. Klok

Opdrachtgever

TenneT TSO B.V.
Utrechtseweg 310
6812 AR ARNHEM

Antea Group is aangesloten bij het
Netwerk Groene Bureaus

De informatie in voorliggende rapportage is (deels) afkomstig uit de NDFF en mag niet zonder toestemming van BII12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

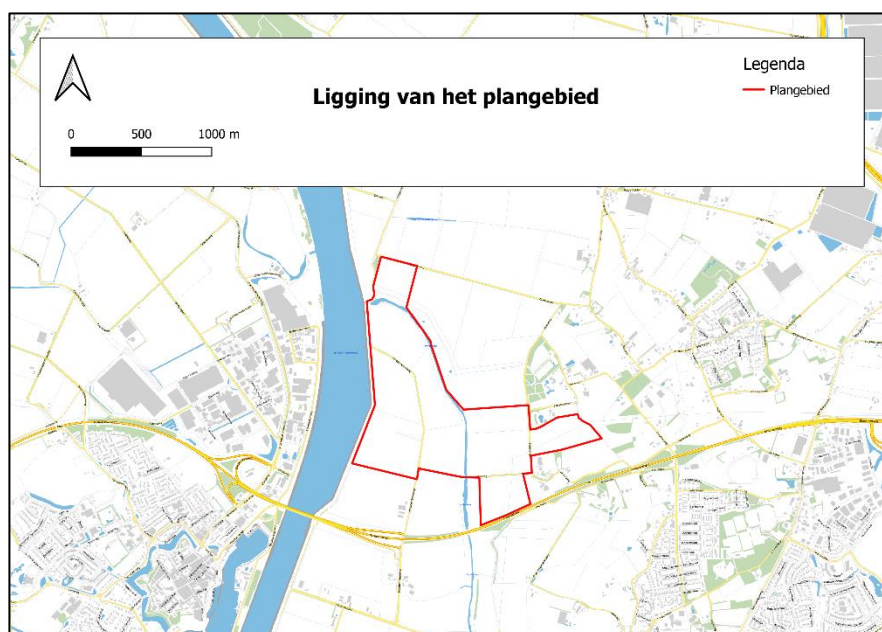
datum vrijgave	beschrijving	gecontroleerd	vrijgave
07-04-2023	Voorlopig revisie 0.3	D.J. Broström	M. Scholten

Inhoudsopgave

Conclusies en advies	3
1 Inleiding	7
1.1 Aanleiding	7
1.2 Projectvoornemen	8
1.3 Doel en onderzoeksvragen	10
1.4 Leeswijzer	10
2 Wettelijk kader Wet natuurbescherming	11
2.1 Soortbescherming	11
2.1.1 Soorten van de Vogelrichtlijn	11
2.1.2 Soorten van de Habitatrichtlijn	12
2.1.3 Andere soorten	12
2.2 Gebiedsbescherming	12
2.2.1 Natura 2000	12
2.2.2 Natuurnetwerk Brabant	13
2.2.3 Groenblauwe mantel	13
2.2.4 Bescherming van houtopstanden	14
3 Methodiek	15
3.1 Algemeen	15
3.2 Bureauonderzoek	15
3.3 Terreinbezoek	16
3.4 Effectbeoordeling en advies vervolgtraject	16
4 Resultaten	17
4.1 Gebiedsbeschrijving	17
4.2 Beschermde soorten	18
4.2.1 Resultaten bureauonderzoek	18
4.2.2 Resultaten terreinbezoek - ecologische bevindingen	20
4.2.3 Samenvatting beschermde soorten	24
4.3 Beschermde gebieden	25
4.3.1 Natura 2000-gebieden	25
4.3.2 Natuurnetwerk Brabant	26
4.3.3 Groenblauwe mantel	27
5 Toetsing	28
5.1 Effectbepaling project	28
5.2 Toetsing effect op beschermde soorten	28
5.2.1 Vogels	28
5.2.2 Zoogdieren	29
5.2.3 Amfibieën	30
5.3 Effecten op beschermde gebieden	31
5.3.1 Effecten op Natura 2000-gebieden	31
5.3.2 Effecten op het Natuurnetwerk Brabant (NNB)	32

5.3.3	Effecten op het Groenblauwe mantel	33
-------	------------------------------------	----

6	Bronnen	34
---	---------	----

Globale ligging van het plangebied (rood omlijnd). Bron: Openluchtfoto via Qgis.

Conclusies en advies

Antea Group heeft de opdracht gekregen voor het uitvoeren van veld- en bodemonderzoeken ten behoeve van het ontwerp, de engineering, de bestemmingsplanwijziging en vergunningverlening van de bouw van een nieuw 380 kV/150 kV/20 kV-station in Halsteren, en de inlissing ervan op de bestaande 380 kV-lijn Rilland-Geertruidenberg. Dit station is onderdeel van het TenneT-project Netversterking Schouwen-Duiveland.

TenneT TSO B.V. dient zorg te dragen voor een robuust en een voor de toekomst gereed nationaal elektriciteitsnet. Samen met de regionale netbeheerders voor Zeeland (Stedin) en West-Brabant (Enexis) heeft TenneT studies uitgevoerd en voorstellen uitgewerkt om de knelpunten op te lossen en ruimte te maken op het elektriciteitsnet. Deze studies en daarbij behorende keuzes zijn tot stand gekomen in overleg met de provincie Zeeland, de provincie Noord-Brabant en met de betrokken gemeenten: Schouwen-Duiveland, Tholen en Bergen op Zoom. Het gehele project is verdeeld in vier deelprojecten waarvan er twee bestaan uit het realiseren van een hoogspanningsstation (380 kV / 150 kV / 20 kV) in Halsteren en de inlissing ervan op de bestaande 380 kV-hoogspanningslijn Rilland-Geertruidenberg. Daarnaast dient TenneT een inpassingsplan van dit hoogspanningsstation op te stellen voor het bevoegd gezag.

Ruimtelijke plannen dienen te worden beoordeeld op de uitvoerbaarheid in relatie tot actuele natuurwetgeving. Er dient onderzocht te worden of het plan effect heeft op beschermde soorten of beschermde gebieden: Wet natuurbescherming (Wnb) en Natuurnetwerk Nederland (NNN). Ontwikkelingen mogen niet zonder meer plaatsvinden indien deze negatieve gevolgen hebben op beschermde natuurgebieden en/of flora en fauna. In dit kader is inzicht gewenst in de aanwezige natuurwaarden en de mogelijk daarmee samenhangende consequenties. Dit wordt voor de vier deelprojecten gedaan op basis van drie afzonderlijke Natuurtoetsen. In deze rapportage zijn de resultaten van de Natuurtoets beschreven voor het hoogspanningsstation te Halsteren en de inlissing ervan op de bestaande 380 kV-lijn Rilland-Geertruidenberg. Antwoord wordt gegeven of het plan uitvoerbaar is en of volgens de Nederlandse wet- en regelgeving vervolgstappen aan de orde zijn met betrekking tot de Wet natuurbescherming en Natuurnetwerk Nederland (in Noord-Brabant het Natuurnetwerk Brabant genoemd).

Conclusies: Beschermde gebieden

Natuurnetwerk Brabant

Het plangebied is deels binnen een gebied gelegen dat is aangewezen als NNB-gebied. Door het voornemen zullen significant negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van een deel van dit gebied optreden. Het betreft mogelijk de indirecte effecten van lichtverstoring op het NNB, die negatieve effecten tot gevolg kan hebben op nacht actieve soorten. Indien geen reële alternatieven voorhanden zijn moet de schade zoveel mogelijk beperkt worden door het treffen van mitigerende maatregelen en moet de resterende schade gecompenseerd worden. De overblijvende effecten moeten in de provincie Noord-Brabant gelijkwaardig worden gecompenseerd.

De werkzaamheden die buiten maar wel aangrenzend aan het NNB-gebied plaatsvinden hebben mogelijk negatieve effecten (lichtverstoring) op de wezenlijke kenmerken en waarden van het betreffende NNB gebied. Uit de uitgevoerde geluidsberekeningen komt naar voren dat de geluidstoename onder de door de Provincie Noord-Brabant opgestelde drempelwaarde blijft. Hierdoor hoeft er geen compensatie uitgevoerd te worden ten behoeve van geluidsverstoring.

Natura 2000

Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied ligt op circa 3 kilometer van het plangebied. Het betreft het Natura 2000-gebied Zoommeer. Het plan heeft geen directe effecten (bijvoorbeeld: licht of geluidsverstoring) op de doelen van dit Natura-2000 gebied en leidt ook niet tot een aantasting van de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied. In dit geval kunnen alleen externe

(indirecte)effecten als gevolg van stikstofdepositie van toepassing zijn op het betreffende Natura 2000-gebied. Tabel 01 geeft een overzicht van de conclusies en vervolgstappen voor gebiedsbescherming.

Voor het project dienen de gevolgen van de stikstofdepositie tijdens de realisatie- en gebruiksfase in beeld te worden gebracht.

Groenblauwe mantel

Het plangebied bevindt zich in een gebied dat is aangewezen als groenblauwe mantel (zie paragraaf 2.3.3. voor verdere toelichting). Wanneer nieuwe ontwikkelingen binnen de groenblauwe mantel plaatsvinden, dienen deze bestaande natuur-, bodem- en waterfuncties te respecteren. De realisatie van een moeraszone om het nieuwe station zorgt ervoor dat de wezenlijke kenmerken van de Groenblauwe mantel niet verloren maar zelfs versterkt wordt. Hierdoor hoeven er geen vervolgmaatregelen te worden getroffen ten behoeve van groenblauwe mantel.

Houtopstanden

Ten behoeve van het voorliggende project worden geen bomen en/of houtopstanden gekapt. De bescherming houtopstanden (Wnb) is derhalve niet aan de orde.

Tabel 01: Overzicht conclusies en vervolgstappen gebiedsbescherming.

	Natura 2000	NNB	Groenblauwe mantel	Bescherming houtopstanden
Aanwezig binnen de invloedssfeer?	Nee	Ja	Ja	Nee
Effecten?	Mogelijk	Ja, er kan mogelijk een toename in lichtverstoring binnen het NNB plaatsvinden. Het toename in geluid blijft onder de door Provincie Noord-Brabant gestelde drempelwaarde.	Nee, de aanleg van een moeraszone zorgt juist voor versterking van de Gbm.	Nee, er worden geen bomen gekapt ten gevolge van het hoogspanningsstation
Vereiste vervolgstappen aan de orde?	Er is reeds een AERIUS-berekening uitgevoerd	Ja, de verloren en verstoorde oppervlakten aan NNB dient te worden gecompenseerd.	Nee	Nee
Is het plan uitvoerbaar in het kader van de gebiedsbescherming?	Afhankelijk van de uitkomst van de AERIUS-berekening	Ja, indien er vanuit het bevoegd gezag toestemming wordt verleend ten gevolge van de compensatieplannen	Ja	Ja

Conclusies: Beschermde soorten

Uit de bureaustudie in combinatie met het terreinbezoek is gebleken dat (leefgebied van) de volgende in het kader van de Wet natuurbescherming beschermde soorten aanwezig zijn en/of mogelijk verwacht worden in het plangebied:

- *Trekvogels;*
- *Algemene broedvogels;*
- *Vleermuizen (mogelijke vliegroute en foerageergebied grenzend aan het plangebied);*
- *Landzoogdieren, bunzing (mogelijk leefgebied aanwezig);*
- *Amfibieën, rugstreeppad (waarschijnlijk aanwezig).*

In tabel 02 is aangegeven welke gevolgen de aanwezigheid van (het leefgebied van) deze soorten heeft voor het voorliggende project. Aangegeven is of een nader onderzoek nodig is, of er sprake

is van een overtreding van de Wet natuurbescherming, of dit middels maatregelen voorkomen kan worden en of bij de uitvoering van het project een ontheffing nodig is. In hoofdstuk 5 van deze natuurtoets staat de onderbouwing voor de gegeven conclusies.

Tabel 02: Overzicht conclusies en vervolgstappen soortbescherming.

Soort (groep)	Essentieel leefgebied in plangebied?	Nader onderzoek nodig?	Is er sprake van een overtreding?	Ontheffing noodzakelijk	Vervolgstappen
Algemene broedvogels	Ja, broedgevallen van kievit en graspieper waargenomen binnen het plangebied.	Nee, mits de werkzaamheden buiten het broedseizoen worden uitgevoerd of vrijgave ecooloog.	Nee, mits verstoring van broedvogels voorkomen wordt.	Nee	Werkzaamheden uitvoeren buiten het broedseizoen en/of maatregelen nemen (zie paragraaf 5.2.1).
Trekvogels	Nee, maar de kleine zwaan, brandgans en grauwe gans maken gebruik van naastgelegen Natura 2000-gebieden als slaapplek. Vanuit deze gebieden kunnen ze over het plangebied vliegen en in aanvaring komen met de lijninlissing (draadslachtoffers).	Ja	Mogelijk, afhankelijk van de uitkomst van naderonderzoek	Mogelijk	Nader onderzoek naar de aantallen, vliegroute en vlieghoogte van de kleine zwaan, brandgans en grauwe gans nodig
Vleermuizen	Aanliggende watergang en bosschage (zie paragraaf 4.3.2.) kunnen mogelijk dienen als vliegroute en foerageergebied.	Ja	Mogelijk, mits er effecten optreden op aanliggende watergang en bosschage	Nee	De functie van de (mogelijke) vliegroute en foerageergebied dienen te worden gewaarborgd door het nemen van maatregelen.
Landzoogdieren (Bunzing)	Mogelijk, de diepe sloten en opslagsilo kunnen dienen als leefgebied.	Ja	Mogelijk, afhankelijk van uitkomst nader onderzoek	Mogelijk, afhankelijk van uitkomst nader onderzoek	Nader onderzoek naar het voorkomen van de bunzing.
Amfibieën (Rugstreeppad)	Mogelijk	Ja	Mogelijk, afhankelijk van uitkomst nader onderzoek	Mogelijk, afhankelijk van uitkomst nader onderzoek	Er wordt reeds onderzoek uitgevoerd naar het voorkomen van rugstreeppad

Zorgplicht

In de Wet natuurbescherming is de zorgplicht opgenomen. In het tekstkader in bijlage 1 staat het wetsartikel uitgeschreven. De zorgplicht houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. De initiatiefnemer/uitvoerder is verantwoordelijk voor een adequate naleving van de algemene zorgplicht tijdens de uitvoering van de werkzaamheden. Een verdere toelichting hierover wordt gegeven in paragraaf 3.2.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Antea Group heeft de opdracht gekregen voor het uitvoeren van veld- en bodemonderzoeken ten behoeve van het ontwerp, de engineering, de bestemmingsplanwijziging en vergunningverlening van de bouw van een nieuw 380 kV/150 kV/20 kV-station in Halsteren, en de inlissing ervan op de bestaande 380 kV-lijn Rilland-Geertruidenberg. Dit station is onderdeel van het TenneT-project Netversterking Schouwen-Duiveland.

TenneT TSO B.V. dient zorg te dragen voor een robuust en een voor de toekomst gereed nationaal elektriciteitsnet. Samen met de regionale netbeheerders voor Zeeland (Stedin), en West-Brabant (Enexis) heeft TenneT studies uitgevoerd en voorstellen uitgewerkt om de knelpunten op te lossen en ruimte te maken op het elektriciteitsnet. Deze studies en daarbij behorende keuzes zijn tot stand gekomen in overleg met de provincie Zeeland, de provincie Noord-Brabant en met de betrokken gemeenten: Schouwen-Duiveland, Tholen en Bergen op Zoom. De gekozen oplossing omvat het realiseren van de volgende projecten:

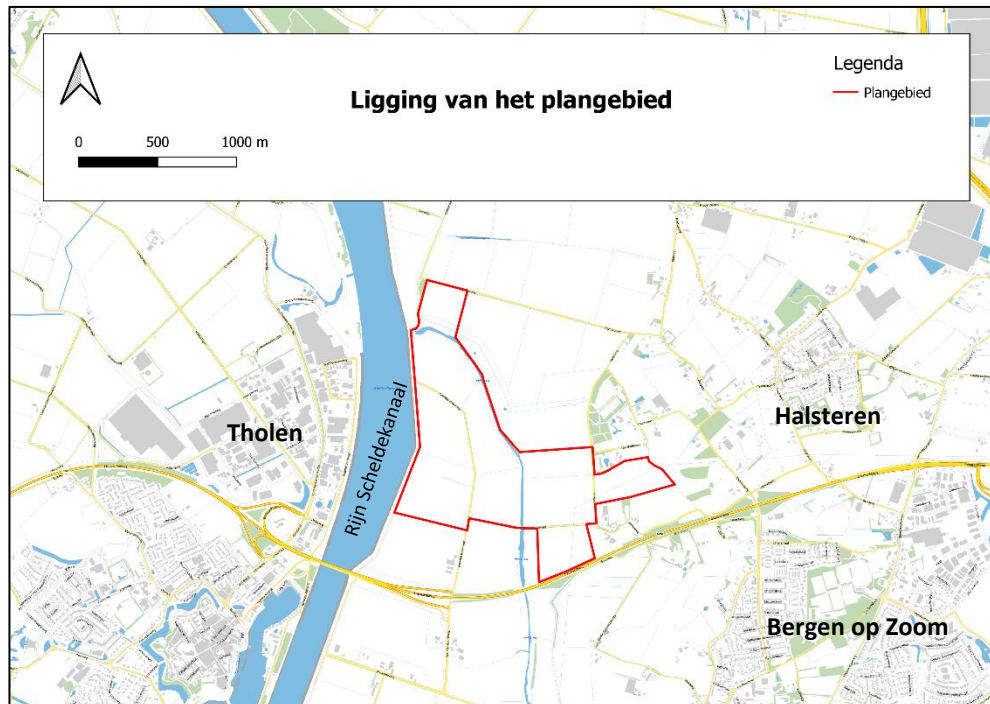
1. Een hoogspanningsstation (380 kV / 150 kV / 20 kV) in de buurt van de bestaande 380 kV hoogspanningslijn nabij Halsteren.
2. Een hoogspanningsstation (150 kV / 20 kV) nabij Zierikzee.
3. Een ondergrondse hoogspanningsverbinding (150 kV) tussen de nieuwe hoogspanningsstations nabij Halsteren en Zierikzee, via Tholen.
4. Een inlissing van hoogspanningsstation Halsteren op de bestaande 380 kV-lijn Rilland-Geertruidenberg.

Dergelijke plannen dienen te worden beoordeeld op de uitvoerbaarheid in relatie tot actuele natuurwetgeving. Er dient onderzocht te worden of het plan effect heeft op beschermde soorten of beschermde gebieden: Wet natuurbescherming (Wnb) en Natuurnetwerk Nederland (NNN). Ontwikkelingen mogen niet zonder meer plaatsvinden indien deze negatieve gevolgen hebben op beschermde natuurgebieden en/of flora en fauna. In dit kader is inzicht gewenst in de aanwezige natuurwaarden en de mogelijk daarmee samenhangende consequenties. Dit wordt gedaan op basis van drie natuurtoetsen.

Voorliggende natuurtoets betreft projecten 1 en 4: een hoogspanningsstation (380 kV / 150 kV / 20 kV) nabij Halsteren en een inlissing van dit station op de 380kV hoogspanningslijn Rilland-Geertruidenberg. Figuur 1.1 geeft de ligging van het plangebied weer.

In deze rapportage zijn de resultaten van de natuurtoets beschreven en wordt antwoord gegeven op de vraag of het plan uitvoerbaar is op het gebied van de Wet Natuurbescherming.

De werkzaamheden worden verder toegelicht in [paragraaf 1.2](#).

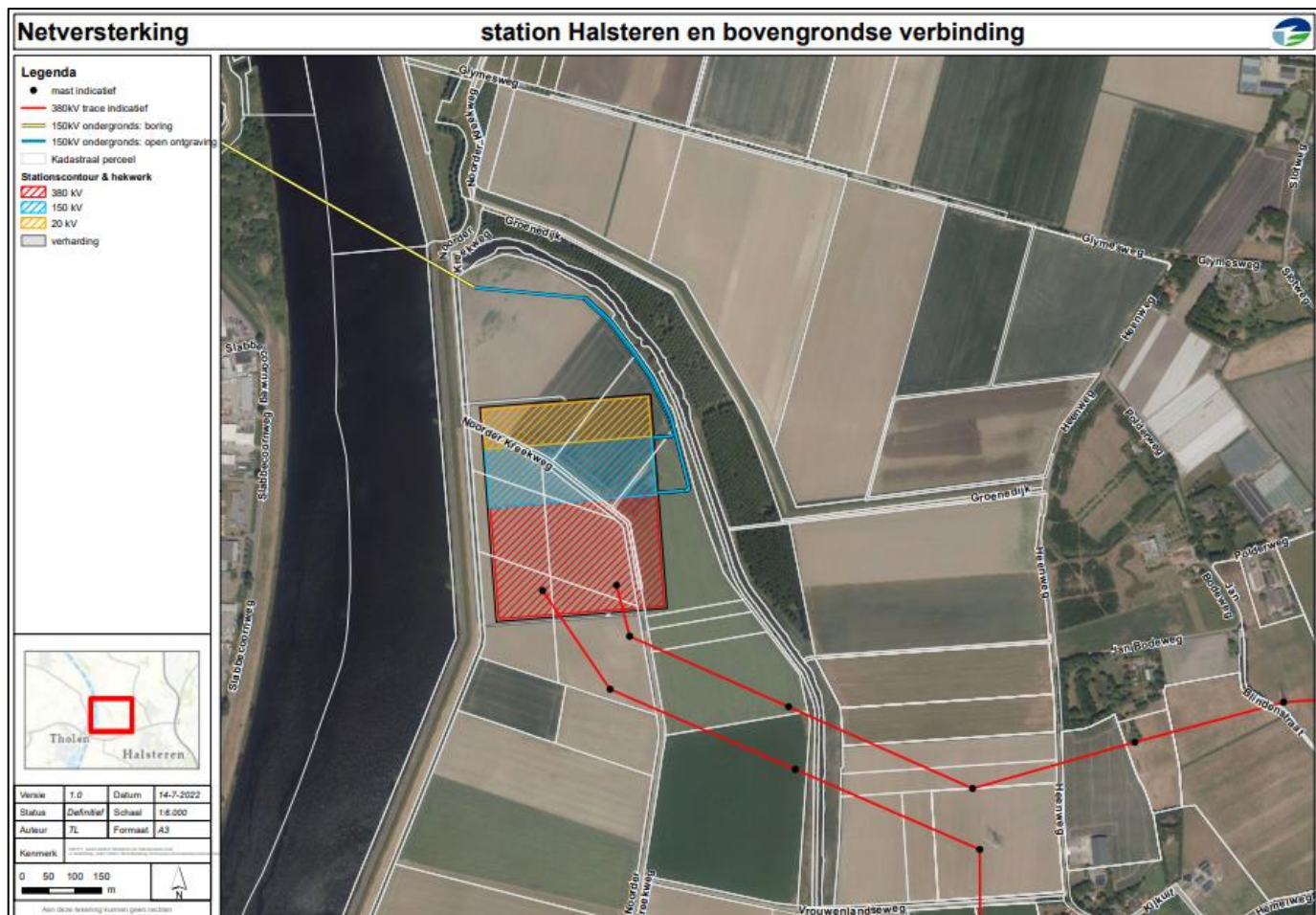
Figuur 1.1: Ligging van het plangebied (rood omkaderd). Bron: Open Topo via Qgis.

1.2 Projectvoornemen

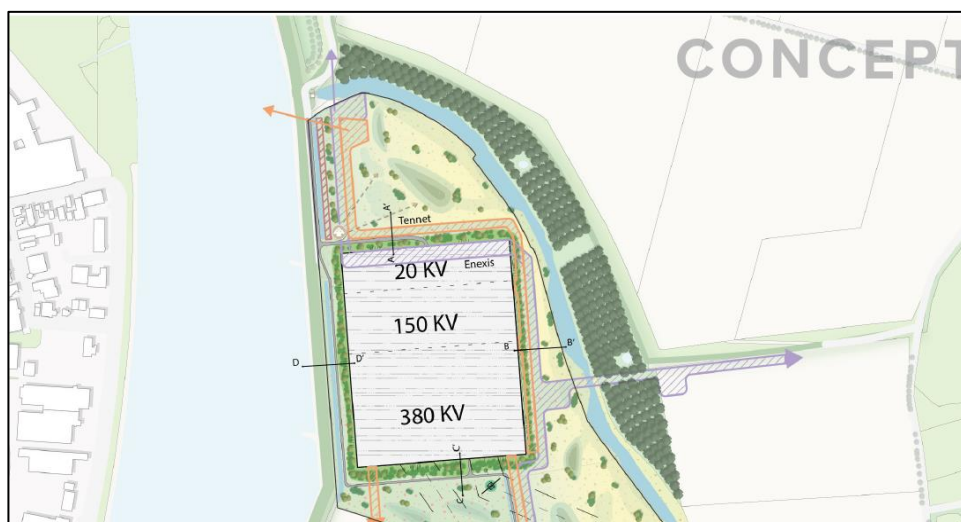
TenneT TSO B.V. is voornemens om een hoogspanningsstation (380 kV / 150 kV / 20 kV) te realiseren in de gemeente Bergen op Zoom in de provincie Noord-Brabant, nabij Halsteren. Het 380 kV-/150 kV-gedeelte van het station wordt gebouwd en beheerd door TenneT en bevat de 150 en 380 kV-schakelinstallatie. Het 20 kV-gedeelte van het station wordt gebouwd en beheerd door Enexis en bevat vier 150/20 kV-transformatoren en twee gebouwen t.b.v. de middenspanningsinstallaties.

Ten noorden van het toekomstige hoogspanningsstation (globale ligging van het hoogspanningsstation zie gearceerd gebied figuur 1.2 en concept ontwerp-tekening figuur 1.3) bevindt zich de toekomstige aansluiting met de 150 kV-kabel richting Schouwen-Duiveland. Die bestaat uit delen open ontgraving (zie de blauwe lijn in figuur 1.2) en delen gestuurde boring/HDD (zie de gele lijn in figuur 1.2) voor de gestuurde boringen worden in- en uittrede punten ingericht aan de kopse kanten van de open ontgraving, daarnaast zijn hiervoor ook tijdelijke werkgebieden van toepassing voor uitlegstroken. Ten zuiden van het hoogspanningsstation is de inlissing op de bestaande 380kV-lijn tussen Rilland en Geertruidenberg weergegeven. Deze bestaat uit acht nieuwe hoogspanningsmasten (zwarte punten in figuur 1.2) en een hoogspanningslijnen (zie de rode lijnen in figuur 1.2). De bestaande hoogspanningslijnen en masten zijn groen omcirkeld. Mogelijk dienen er bomen verwijderd te worden op perceel 87 ten behoeve van de nieuwe hoogspanningsmast. De bomen zijn eigendom van de bewoners van huisnummer 3 van de Jan Bodeweg in Lepelstraat.

Naast de nieuwe elementen zijn er voor de aanleg ook werkgebieden en bouwwegen noodzakelijk binnen het plangebied. Voor de aanleg van diverse onderdelen zal het ook nodig zijn om bronnering toe te passen en voor de bouw van het station zal ook een voorbelasting worden toegepast.

Figuur 1.2. Tekening van het plangebied met globale ligging station, inlussing en kabeltrace. Bron: TenneT TSO B.V

Figuur 1.3. Concept-ontwerptekening met ruimtelijke inpassing van het station de met nieuwe kabeltracé van Tennet (oranje) en kabeltracé van Enexis (paars). Positionering op ondergrond is nog in concept (Bron: CB5)

1.3 Doel en onderzoeksvragen

Het doel van voorliggende natuurtoets is het opsporen mogelijke negatieve effecten van de voorgenomen ingreep op de beschermde soorten en beschermde gebieden (Natura 2000-gebieden en het Natuurnetwerk Nederland) en het bepalen of de aanvraag van een ontheffing/vergunning noodzakelijk is. Hiervoor worden onder andere de volgende vragen beantwoord:

- Welke in het kader van de Wnb beschermde soorten (en/of vaste rust- en verblijfplaatsen) komen voor in het beïnvloedingsgebied van de voorgenomen activiteit?
Zo ja:
 - o Vinden er als gevolg van de ontwikkeling effecten plaats op deze soorten en worden daarbij verbodsbepalingen overtreden?
 - o Is het noodzakelijk om mitigerende maatregelen te nemen en welke zijn dit?
 - o Dient in het kader van de Wnb een ontheffing aangevraagd te worden?
- Komen in de beïnvloedingszone van het plangebied beschermde natuurgebieden voor?
Zo ja:
 - o welke zijn dit en wat zijn de gevolgen hierop?
 - o Dienen vervolgstappen in de vorm van een uitwerking- of een compensatieplan opgesteld te worden?

Op bovenstaande vragen wordt in de hoofdstukken 4 en 5 een antwoord gegeven (zie ook de leeswijzer).

1.4 Leeswijzer

De natuurtoets is als volgt opgebouwd:

- Samenvatting en conclusie;
- Hoofdstuk 1 geeft de aanleiding van de natuurtoets en het projectvoornemen;
- Hoofdstuk 2 beschrijft beknopt het wettelijk kader;
- Hoofdstuk 3 geeft een toelichting op de methodiek van de Natuurtoets;
- Hoofdstuk 4 beschrijft het gebied en gaat in op de ecologische waarden en de beschermde soorten en gebieden in (de omgeving) van het plangebied;
- Hoofdstuk 5 toetst het plan aan de Wet natuurbescherming en het NNN.

2 Wettelijk kader Wet natuurbescherming

Dit hoofdstuk beschrijft het wettelijk kader van de soortenbescherming ([paragraaf 2.2](#)) en de gebiedsbescherming ([paragraaf 2.3](#)) relevant voor voorliggende natuurtoets. Algemeen De Wet natuurbescherming (hierna Wnb) heeft per 1 januari 2017 de Boswet, Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 vervangen. De Wnb regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, bescherming van soorten en de bescherming van houtopstanden.

Naast bescherming vanuit de Wnb, zijn er ook gebieden die planologisch beschermd zijn. Het betreft het 'Natuurnetwerk Nederland' (hierna NNN). De bescherming van het NNN verloopt via het ruimtelijke ordeningsrecht (Barro, bestemmingsplannen).

Per paragraaf worden tevens de beleidsregels van de provincies aangeduid die specifiek voor deze provincies (en derhalve voor voorliggend voornemen) van toepassing kunnen zijn.

2.1 Soortbescherming

In de Wnb is soortbescherming opgedeeld in drie categorieën. Voor elke categorie gelden verschillende verbodsbepalingen die zijn vermeld in artikel 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wnb. Het gaat om de volgende drie categorieën:

1. soorten van de Vogelrichtlijn;
2. soorten van de Habitatrichtlijn, inclusief bijlage I en II uit Verdrag van Bern en bijlage I uit Verdrag van Bonn, met uitzondering van vogels;
3. 'andere soorten' (onderdeel A 'fauna' en onderdeel B 'flora').

De verbodsbepalingen en ontheffingsgronden voor de eerste twee categorieën komen rechtstreeks uit de Vogel- en Habitatrichtlijn. De derde categorie vindt zijn oorsprong in de nationale wetgeving. Bij voorliggende toetsing wordt tevens beoordeeld of soorten met jaarrond beschermde nesten aanwezig zijn in het plangebied.

2.1.1 Soorten van de Vogelrichtlijn

Voor Vogelrichtlijnsoorten is het verboden om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of nesten van vogels weg te nemen. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen. Dit laatste verbod geldt niet voor een aantal vogelsoorten, indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding en het nest zelf zijn functionaliteit behoudt (zie artikel 3.1 in tekstkader in de bijlage).

Indien bij het voornemen het overtreden van verbodsbepalingen in artikel 3.1 niet kan worden uitgesloten, kan onder bepaalde voorwaarden gewerkt worden conform een door het ministerie goedgekeurde gedragscode. Biedt een gedragscode geen oplossing, dan is het aanvragen van een ontheffing bij het rijk noodzakelijk. De grond waarop een ontheffing kan worden verleend, verschilt per categorie.

2.1.1.1 Draadslachtoffers

Draadslachtoffers zijn vogels die sterven of gewond raken doordat ze tegen de geleiders en (vooral) bliksemdraden van bovengrondse tracédelen aan vliegen. Dit rapport behandelt de mogelijke gevolgen van het voornemen op trekvogels en de (mogelijk) vereiste vervolgstappen.

2.1.2 Soorten van de Habitatrictlijn

Voor soorten van artikel 3.5 (Habitatrictlijn, Bern en Bonn) is het eveneens verboden om in het wild levende dieren en planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen, opzettelijk eieren van dieren te vernielen of te rapen. Voortplantings- of rustplaatsen mogen niet beschadigd of vernield worden. Daarnaast geldt er een verbod op om planten behorend bij artikel 3.5 te plukken, te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen. In tegenstelling tot de Vogelrichtlijnsoorten in artikel 3.1, mogen dieren behorend bij artikel 3.5 niet opzettelijk verstoord worden, ook niet als er geen wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding.

Indien bij het voornemen het overtreden van verbodsbepalingen in artikel 3.5 niet kan worden uitgesloten, kan onder bepaalde voorwaarden gewerkt worden conform een door het ministerie goedgekeurde gedragscode. Biedt een gedragscode geen oplossing, dan is het aanvragen van een ontheffing bij het rijk noodzakelijk. Aangezien dit project werkzaamheden aan een 380 kV verbinding betreft is het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (RVO) aangewezen als bevoegd gezag. De grond waarop een ontheffing kan worden verleend, verschilt per categorie.

2.1.3 Andere soorten

Naast de Europees aangewezen beschermde flora en fauna, is er in Nederland ook een Nationale soortenlijst gemaakt die niet gedekt wordt door de Vogel- en Habitatrictlijn, Verdrag van Bern of Verdrag van Bonn. Deze soorten zijn opgenomen in artikel 3.10, bijlage A en B van de Wnb, zie ook Bijlage tabel B (1 en 2) en C van voorliggende rapportage. Voor soorten in bijlage A geldt een verbod op opzettelijk doden of vangen van dieren, opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantings- of rustplaatsen van dieren. Voor soorten in bijlage B geldt een verbod op opzettelijk plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen en onwortelen van planten. In tegenstelling tot artikel 3.1 en 3.5, is verstoring van deze soorten toegestaan.

Indien bij het voornemen het overtreden van verbodsbepalingen in artikel 3.10 niet kan worden uitgesloten, kan onder bepaalde voorwaarden gewerkt worden conform een door het ministerie goedgekeurde gedragscode. Biedt een gedragscode geen oplossing, dan is het aanvragen van een ontheffing bij de provincie, waarin het voornemen plaatsvindt, noodzakelijk. De grond waarop een ontheffing kan worden verleend, verschilt per categorie. Het voorgaande geldt echter niet indien de soorten zijn vrijgesteld door het bevoegd gezag.

Bij voorliggende toetsing is het Rijk het bevoegd gezag. Het Rijk is bevoegd gezag in een aantal situaties¹. Met betrekking tot de 'andere soorten' geldt voor een deel van de soorten genoemd in artikel 3.10 onderdeel A een landelijke vrijstelling (zie [Regeling Natuurbescherming, Bijlage 13](#)) voor handelingen en projecten genoemd in artikel 1.3, lid 1, onderdeel a Besluit natuurbescherming). Het gaat om 24 soorten. Voor deze soorten geldt enkel de zorgplicht.

2.2 Gebiedsbescherming

2.2.1 Natura 2000

Natura 2000-gebieden zijn natuurgebieden van groot internationaal belang. Deze gebieden zijn aangewezen onder de Europese Habitat- en/of Vogelrichtlijn. Voor de gebieden en de daarbij aangewezen soorten en habitattypen zijn instandhoudingsdoelstellingen opgesteld. Een activiteit mag niet leiden tot significant negatieve effecten op deze doelen of tot een aantasting van de

¹ <https://www.rvo.nl/onderwerpen/agrarisch-ondernemen/beschermde-planten-dieren-en-natuur/wet-natuurbescherming/taken-en-rolverdeling-bevoegdheden>

natuurlijke kenmerken. Indien op voorhand significante effecten niet uitgesloten kunnen worden dient een Passende beoordeling opgesteld te worden.

2.2.2 Natuurnetwerk Brabant

Het Natuurnetwerk Nederland (in Noord-Brabant het Natuurnetwerk Brabant genoemd) is een stelsel van ecologisch hoogwaardige natuurgebieden. Dit is onderdeel van de actieve soortbescherming uit de Wet natuurbescherming; bedreigde dier- en plantensoorten in een gunstige staat van instandhouding te brengen. Om dit te realiseren is in de Wnb art. 1.12, lid 2 vastgelegd dat de provincies zorgen voor de totstandkoming en instandhouding van een samenhangend landelijk ecologisch netwerk, genaamd Natuurnetwerk Nederland. Door nieuwe natuur te ontwikkelen, kunnen natuurgebieden met elkaar worden verbonden. Zo kunnen planten zich over verschillende natuurgebieden verspreiden en dieren van het ene naar het andere gebied gaan. Het totaal van al deze gebieden en de verbindingen ertussen vormt het Natuurnetwerk Nederland. Het NNN is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. Het NNN kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur.

De Ruimtelijke Verordening (Provincie Noord-Brabant, 2022) van de provincie Noord-Brabant is op 25 oktober 2019 vervangen door de interim omgevingsverordening Noord-Brabant.

In de Omgevingsverordening van provincie Noord-Brabant (2019) zijn regels voor het NNN opgenomen in paragraaf 3.2.3 (Artikel 3.15-3.25). Voor de natuurgebieden die behoren tot het NNB geldt het 'nee, tenzij'-principe². Het 'nee, tenzij'-principe (Artikel 3.19) betekent dat nieuwe plannen en projecten niet zijn toegestaan als deze een significant negatief effect hebben op de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied, tenzij daarmee een zwaarwegend belang gediend is en er geen reële alternatieven voorhanden zijn. In dat geval moet de schade zoveel mogelijk beperkt worden door het treffen van mitigerende maatregelen en moet de resterende schade gecompenseerd worden. Het compensatiebeleid van provincie Noord-Brabant voor de gebieden die aangewezen zijn als NNN is vastgelegd in Artikel 3.22 van de Omgevingsverordening.

Het regime ter bescherming van het NNB kent in de provincie Noord-Brabant externe werking. Dit houdt in dat niet alleen de effecten van activiteiten die gelegen zijn binnen de grenzen van NNB-gebieden beoordeeld en eventueel gecompenseerd moeten worden, maar ook (potentiële) effecten op NNB-gebieden die in de omgeving van het plangebied liggen (externe effecten). Dit laatste is in ieder geval aan de orde als een ontwikkeling een negatief effect heeft op de waarden van het NNB vanwege geluid, licht of betreding (of bijvoorbeeld schaduwwerking, windturbulentie of het oprichten van een afscheiding langs een natuurgebied waardoor migratie niet langer mogelijk is). Voor zover er externe effecten optreden vanwege de verspreiding van stoffen door de lucht of water vindt een afweging plaats in het kader van andere wet- en regelgeving. Daarom is dit expliciet in de regels uitgesloten (Artikel 3.16, lid 3).

2.2.3 Groenblauwe mantel

Naast het NNB zijn in de provincie Noord-Brabant gebieden aangewezen als groenblauwe mantel (Artikel 3.32 Omgevingsverordening). Het beleid in de groenblauwe mantel is gericht op het behoud en vooral de ontwikkeling van natuur, watersysteem en landschap. Voor de natuur betekent dit vooral versterking van de leefgebieden voor plant- en diersoorten en de

² Naast een Nee tenzij-afweging kan er sprake zijn van een kleinschalig ontwikkeling of een NNB/EHS-saldobenadering waarbij er geen onderbouwing aan de orde is van het dwingende belang en/of van alternatieven. Indien relevant wordt bekeken of deze van toepassing zijn voor het project.

bevordering van de biodiversiteit buiten het NNB. Voor het water wordt vooral ingezet op kwantitatief en kwalitatief herstel van kwelstromen.

Een bestemmingsplan dat van toepassing is op de groenblauwe mantel:

- a) strekt tot behoud, herstel of duurzame ontwikkeling van het watersysteem en de daarmee samenhangende ecologische waarden en kenmerken en landschappelijke waarden en kenmerken;
- b) stelt regels ter bescherming van de ecologische, landschappelijke en hydrologische waarden en kenmerken van het gebied;
- c) borgt dat een ontwikkeling gepaard gaat met een positieve bijdrage aan de bescherming en ontwikkeling van de ecologische waarden en kenmerken en landschappelijke waarden en kenmerken.

Ontwikkelingen in de groenblauwe mantel zijn mogelijk indien het gebruiksfuncties zoals landbouw en recreatie betreft met een meer extensief karakter en die bijdragen aan de kwaliteiten van natuur, water en landschap. De ontwikkeling van nieuwe (kapitaal)intensieve functies, zoals stedelijke ontwikkeling of intensieve vormen van recreatie of/ en landbouw passen minder bij het karakter van de groenblauwe mantel. Daarom gelden binnen de groenblauwe mantel voor deze initiatieven aanvullende regels voor de ontwikkeling van die functies.

2.2.4 Bescherming van houtopstanden

De Wet natuurbescherming (Wnb) geeft invulling aan de bescherming van houtopstanden die tot aan 1 januari 2017 vielen onder bescherming van de Boswet. De bescherming is geregeld in hoofdstuk 4 van de Wnb. De bescherming betreft de houtopstanden die zijn gelegen buiten de bebouwde kom Wnb en die een oppervlakte hebben van meer dan 1.000 m² (0,1 hectare) of bestaan uit een rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat, gerekend over het totaal aantal rijen. De Wnb doet geen uitspraken over houtopstanden die zijn gelegen binnen de bebouwde kom Wnb of met kleinere oppervlakte dan 1.000 m². Bescherming van dergelijke houtopstanden is een taak van de gemeentelijke overheid.

De wet geldt niet voor:

- a) Houtopstanden op erven of in tuinen;
- b) Fruitbomen of windschermen om boomgaarden;
- c) Naaldbomen bedoeld als kerstbomen indien niet ouder dan 20 jaar;
- d) Kweekgoed;
- e) Uit populieren of wilgen bestaande wegbeplantingen, beplantingen langs watergangen en eenrijige beplantingen langs landbouwgronden;
- f) Het dunnen van een houtopstand;
- g) Het uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van biomassa (onder specifieke voorwaarden).

Voor houtopstanden groter dan 1.000 m² is veelal sprake van overlap met de gemeentelijke Algemene Plaatselijke Verordening (APV). De mate van overlap kan per gemeente verschillen en is dus maatwerk. Toetsing aan de APV valt buiten de scope van de natuurtoets. Separaat van deze Natuurtoets is een Boominventarisatie uitgevoerd. De APV is uitgewerkt in deze boominventarisatie.

Voor houtopstanden die zijn beschermd in de Wnb geldt een meldingsplicht bij voorgenomen velling en in principe tevens een herplantplicht. Herplant wordt in principe ter plekke ingevuld. Onder voorwaarden kan herplant ook elders worden gerealiseerd.

3 Methodiek

Dit hoofdstuk beschrijft de methodiek die gehanteerd wordt tijdens het bureauonderzoek ([paragraaf 3.2](#)) en gedurende het terreinbezoek ([paragraaf 3.3](#)) van voorliggende natuurtoets. In [paragraaf 3.4](#) wordt aangeduid hoe deze gegevens leiden tot een conclusie.

3.1 Algemeen

Het onderzoek naar het voorkomen van beschermde soorten en ligging van beschermde gebieden is opgebouwd uit twee onderdelen:

1. Bureaustudie naar waarnemingen van beschermde soorten uit het (recente) verleden en ligging van beschermde gebieden in de invloedsfeer van het project;
2. Terreinbezoek naar de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten.

3.2 Bureauonderzoek

Afbakening beschermde soorten

In het bureauonderzoek wordt specifiek gekeken naar soorten uit de Vogelrichtlijn (artikel 3.1), soorten van de Habitatrichtlijn (artikel 3.5) en 'andere' beschermde soorten (artikel 3.10). Bij vogels zal met name speciale aandacht geschonken worden aan soorten die in het plangebied een essentieel leefgebied kunnen hebben. Voorgenoemde soorten zijn in Nederland zeldzaam of hebben een Europese bescherming (Habitatrichtlijn bijlage IV-soorten, bijlage II Verdrag van Bern en bijlage I Verdrag van Bonn) en moeten worden getoetst op voorkomen en het projecteffect. Treden effecten op, of worden verbodsbepalingen overtreden, dan zijn er maatregelen nodig om deze effecten te voorkomen, te verzachten of te compenseren om te voldoen aan de Wnb.

Een aantal soorten is door de provincies vrijgesteld en deze zijn opgenomen in provinciale vrijstellingen (zie tabel B en C in de bijlage). Deze zijn niet meegenomen in deze toetsing. Deze soorten zijn zodanig algemeen in de provincie dat de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt met het voorliggende project. Wel geldt de algemene zorgplicht. Door het uitvoeren van een aantal zorgplicht gerelateerde maatregelen, wordt voldaan aan de zorgplicht en kan de gunstige staat van instandhouding worden gegarandeerd. Hierbij kan gedacht worden aan het rekening houden met de kwetsbare seizoenen van deze soorten en de manier van werken (zoals het aanhouden van vaste rijroutes en het zorgen voor vluchtmogelijkheden voor de soorten).

Bronnen

Om een beeld te krijgen van de verspreiding en (mogelijk) voorkomen van beschermde soorten in en rond het plangebied, is de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd. Hierbij is nagegaan of er in de periode 2016-2021 beschermde soorten zijn aangetroffen in of nabij het plangebied. Aan de hand van de resultaten van de bureaustudie is een inschatting gemaakt of de betreffende soorten in het plangebied voor zouden kunnen komen.

Naast de bronnen met soortinformatie, is voor het bepalen van de ligging van beschermde gebieden gebruik gemaakt van de gebiedendatabase op de website van het Ministerie van EZ of provinciale digitale atlassen. Om inzicht te krijgen in de ligging van het plangebied t.o.v. van het NNN is de provinciale website geraadpleegd.

3.3 Terreinbezoek

Naar aanleiding van de uitkomsten van voorgenoemde bureaustudie is middels een terreinbezoek bepaald in hoeverre de aanwezigheid van beschermde soorten aannemelijk gesteld kan worden op basis van aanwezig geschikt habitat. Naast directe waarnemingen kan dan aan de hand van de aangetroffen biotopen een beeld worden geschetst van de verwachte aanwezige beschermde soorten. Dit is noodzakelijk omdat enkele seizoensgebonden soorten flora en fauna mogelijk niet kunnen worden waargenomen. Aan de hand van het aangetroffen biotoop en habitatvoorkeur(en) kunnen echter wel indicaties worden gegeven van het mogelijk voorkomen van deze soorten op de locatie. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopenonderzoek). Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten opgetekend.

Op 7 april 2022 is er vanaf circa 12:30 uur een terreinbezoek uitgevoerd door deskundige ecologen van Antea Group bij onbewolkt weer met een temperatuur van circa 15 °C. Tijdens het terreinbezoek is de locatie te voet belopen en gecontroleerd op aanwezige beschermde soorten en de aanwezige biotoopkenmerken. Daarbij is ook het gebied in een straal van 100 meter om het plangebied heen gecontroleerd op de aanwezigheid van beschermde natuurwaarde die mogelijk verstoord kunnen worden.

3.4 Effectbeoordeling en advies vervolgtraject

Aan de hand van de bevindingen uit het bureauonderzoek en de resultaten van het verkennend terreinbezoek kan worden bepaald of het plan uitvoerbaar is, of een vervolgonderzoek nodig is om beschermde soorten uit te sluiten en om te bepalen wat de effecten zijn. Tevens kan worden geadviseerd over de te volgen procedure voor de natuurwetgeving.

4 Resultaten

In [paragraaf 4.1](#) wordt allereerst een gebiedsbeschrijving van het plangebied gegeven. Vervolgens wordt in [paragraaf 4.2](#) ingegaan op de resultaten van de in de gebieden aanwezige of verwachte beschermde soorten (uiteenzetting van de resultaten van de bureaustudie en het terreinbezoek), waarna in [paragraaf 4.3](#) de ligging van gebieden beschermd in het kader van de Wet natuurbescherming en het NNN in de omgeving van het plangebied aangegeven wordt.

4.1 Gebiedsbeschrijving

Het plangebied ligt ten oosten van de Schelde-Rijnkanaal en ten westen van Halsteren in de Gemeente Bergen op Zoom, Provincie Noord-Brabant. Het plangebied bestaat uit akkers met enkele sloten en de Noorder Kreekweg. De sloten binnen het plangebied hebben een waterpeil wat circa 1 meter onder het maaiveld ligt en hebben aan weerszijde steile oeverwanden. Tussen het plangebied en het Schelde-Rijnkanaal ligt een dijk van circa 4 meter hoog die begraasd wordt met schapen. Ten noordoosten van het plangebied ligt een bosschage met een beek.

De oever- en bermvegetatie binnen het plangebied bestaat met name uit soorten als riet, smalle weegbree, grassoorten en gewoon biggenkruid. De akkers waren ten tijde van het terreinbezoek geploegd, waardoor er geen vegetatie op de akker aanwezig was.

Op perceel 87 binnen het oostelijke deel van het plangebied staan enkele bomen. De bomen behoren tot de tuin van huisnummer 3 aan de Jan Bodeweg en bestaan uit verschillende soorten loofbomen en coniferen.

In figuur 4.1 is een impressie gegeven van het plangebied.

Figuur 4.1: foto's ter impressie van het plangebied.

4.2 Beschermde soorten

4.2.1 Resultaten bureauonderzoek

Uit de recente verspreidingsinformatie blijkt dat in of nabij het plangebied in het verleden diverse beschermde soorten zijn waargenomen (binnen een straal van tweeënhalf kilometer). Dit betreft de beschermde soorten genoemd in Habitatrichtlijn (bijlage IV onderdeel a en b) en de niet-vrijgestelde 'andere soorten' uit bijlage I (onderdeel a en b) van de Wet natuurbescherming net als vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest. De soorten zijn weergegeven in tabel 4.1.

Tabel 4.1: Overzicht van waargenomen beschermde soorten in de omgeving van het plangebied (met een straal van tweeënhalf kilometer) die in het NDFF door derden zijn ingevoerd. De soorten zijn in te delen in vogelsoorten met een jaar rond beschermd nest (JRB) en Habitatrichtlijn (HR), lijsten A en B behorende bij artikel 3.10 en zijn aangegeven met een 'X' (NDFF, 2017-2022).

Soortgroep	Soort	JRB	HR	A/B
Vogels met een jaar rond beschermd nest*	Boomvalk	X		
	Buizerd	X		
	Gierzwaluw	X		
	Grote gele kwikstaart	X		
	Havik	X		
	Huismus	X		
	Kerkuil	X		
	Ooievaar	X		
	Ransuil	X		
	Slechtvalk	X		
	Sperwer	X		
	Steenuil	X		
	Wespendief	X		
Zoogdieren	Vleermuizen**		X	
	Bunzing			X
	Eekhoorn			X
Vaatplanten	Geen waarnemingen			
Amfibieën	Rugstreeppad		X	
Reptielen	Geen waarnemingen			
Insecten - vlinders	Teunisbloempijlstaart			
Insecten - libellen	Geen waarnemingen			
Vissen	Geen waarnemingen			
Overige soortgroepen	Geen waarnemingen			

*Categorie 1-4: de afweging of er sprake is van een jaar rond beschermd nest uit categorie 1-4 wordt gemaakt bij de beschrijving van de resultaten van het terreinbezoek (paragraaf 4.2.2).

** Vleermuizen: Gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis.

Op basis van de verspreidingsgegevens van een soort, in combinatie met kennis van de terreingeschiktheid voor deze soorten, is vervolgens nagegaan of het plangebied een functie vervult voor (onder andere) deze soorten en of effecten aan de orde zijn. De bevindingen worden in paragraaf 4.2.2 uiteengezet.

4.2.2 Resultaten terreinbezoek - ecologische bevindingen

Op basis van terreinkenmerken en het verspreidingsgebied van soorten kan de aanwezigheid van een aantal soortgroepen worden uitgesloten. Zo zijn er geen effecten (overtredingen van verbodsbepalingen uit de Wnb) aan de orde op de beschermde soortgroepen: zeezoogdieren, reptielen, flora en overige soortgroepen (kevers, kreeftachtigen, weekdieren, mieren en slakken). Er is voor deze soort(groep)en geen essentieel leefgebied in het plangebied. Effecten zijn op voorhand uitgesloten, met uitzondering van de zorgplicht die geldt voor alle soorten, al dan niet beschermd.

De overige soortgroepen: **vogels, zoogdieren** (vleermuizen, bunzing en eekhoorn), **amfibieën** (rugstreeppad) en **dagvlinders en libellen** (teunisbloempijlstaart) worden hieronder beschreven.

Vogels

Soorten met jaarrond beschermd nest (categorie 1 t/m 4)

Zoals blijkt uit de bureaustudie is een aantal vogelsoorten waargenomen in de omgeving van het plangebied waarvan de broedplaatsen jaarrond beschermd zijn en waarvoor bij verwijdering of aantasting van de vaste rust- en verblijfplaats altijd ontheffing moet worden aangevraagd.

Boom-bewonende soorten

Boomvalk, buizerd, havik, ransuil, ooievaar, sperwer en wespendief.

Bovengenoemde soorten zijn waargenomen in de omgeving van de plangebieden. Op basis van de bevindingen van het bureauonderzoek en de terreinbezoeken is beoordeeld of het aanwezige biotopen voldoen aan de eisen van deze soorten. De genoemde soorten bouwen nesten in vooral grote bomen, artificiële nestgelegenheden of maken gebruik van een bestaand nest van bijvoorbeeld zwarte kraai of ekster (www.vogelbescherming.nl). Jaarrond beschermde nesten van boom-bewonende soorten kunnen worden uitgesloten aangezien er geen geschikte nesten zijn waargenomen in de nabijheid van het plangebied.

Gebouw-bewonende vogels

Gierzwaluw en huismus.

De huismus en gierzwaluw zijn soorten die voornamelijk in gebouwen broeden. De nesten van de huismus worden meestal onder dakpannen of daklijsten (BIJ12, 2017a) aangetroffen. De gierzwaluw nestelt in (hoge) bebouwing in donkere holtes in ventilatieschachten, spleten in muren, onder dakpannen en in kerktorens (BIJ12, 2017b). In de plangebieden zijn geen gebouwen aanwezig. Effecten op nesten van gierzwaluw en huismus kunnen hierdoor worden uitgesloten.

Kerkuil

De kerkuil broedt in ons land veelal in speciale nestkasten en incidenteel in boomholten. Aangezien er in (of de directe omgeving van) het plangebied geen nestkasten of boomholtes zijn waargenomen, kan het voorkomen van de kerkuil worden uitgesloten.

Slechtvalk

De slechtvalk heeft als natuurlijke broedplaatsen rotswanden, kliffen en in mindere mate boomnesten. Het is een vogel van open agrarische gebieden, half beboste landschappen tot en met steden waar een groot prooiaanbod aanwezig is en voldoende hoge gebouwen. Ten tijde van het terreinbezoek is de slechtvalk niet waargenomen. Er zijn geen nesten of nestkasten aangetroffen in de hoogspanningsmasten. Het plangebied voldoet niet aan de biotoopeisen die deze vogel aan zijn omgeving stelt. Voorkomen van een jaarrond beschermd nest van deze soort in de plangebieden kan worden uitgesloten.

Overige soorten

Grote gele kwikstaart

De grote gele kwikstaart broedt en foerageert vrijwel uitsluitend aan de oevers van natuurlijke stromende beken en rivieren, liefst met loofbos of loofbomen omzoomd. De Grote Gele Kwikstaart nestelt langs snelstromende beken in natuurlijke oevers of onder bruggen en in gebouwen. In het plangebied is geen geschikt broedbiotoop aanwezig. Daarnaast zijn de dichtstbijzijnde bekende broedgevallen op meer dan 50 kilometer van het plangebied verwijderd (<https://stats.sovon.nl/stats/soort/10190>). Hiermee kan het voorkomen van jaar rond beschermde nesten van de grote gele kwikstaart worden uitgesloten.

Steenuil

De steenuil komt veelal voor in kleinschalige cultuurlandschappen met een variatie aan houtwallen, heggen, weiljes en knoestige bomen. Deze soort maakt zijn nesten voornamelijk in oude bomen, schuren of nestkasten. Er zijn tijdens het terreinbezoek geen nesten of nestkasten waargenomen. Jaar rond beschermde nesten van de steenuil kunnen dan ook worden uitgesloten door de afwezigheid van geschikt broedbiotoop.

Categorie 5-soorten

Daarnaast zijn er categorie 5-vogelsoorten, waarvan de nesten alleen jaar rond zijn beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Dit laatste is op het plangebied niet van toepassing. Er zijn geen categorie 5 soorten te verwachten die zeldzaam zijn in de omgeving of onvoldoende nestgelegenheden hebben in de omgeving. Derhalve zijn er geen zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden die jaar ronder bescherming rechtvaardigen.

Algemene vogelsoorten (artikel 3.1 en 3.5)

De locaties zijn geschikt voor algemeen voorkomende broedvogels. Zo zijn tijdens het terreinbezoek meerdere broedende kieviten en graspiepers waargenomen binnen het plangebied. Met name de oever- en bermvegetatie kan dienen als geschikte broedlocaties voor graspiepers. Daarbij kan op de nieuwe mastlocatie gebroed worden in de bomen. Hier zal tijdens de werkzaamheden in het broedseizoen rekening mee moeten worden gehouden.

Draadslachtoffers

Bij het huidige planvoornemen worden er bij de inlissing van het nieuwe hoogspanningsstation in Halsteren nieuwe hoogspanningsmasten geplaatst om het station te verbinden met de bestaande hoogspanningslijnen ten oosten van het plangebied. De inlissing bestaat uit een totaal van acht masten en circa 2,0 km hoogspanningslijnen verdeeld over twee parallel lopende tracés.

Deze nieuwe hoogspanningslijnen kunnen mogelijk een nieuwe barrière vormen voor vogels van en naar foerageergebieden. Dit zou kunnen resulteren in draadslachtoffers. Het voorkomen van draadslachtoffers hangt af van een aantal factoren. Namelijk het aantal doorsnijdingen loodrecht op de vliegroutes van de vogels en de vogelsoort. Niet alle vogelsoorten hebben dezelfde kans om tegen de draden van een hoogspanningsverbinding te vliegen (Van der Vliet, 2014).

Bureau Waardenburg heeft in opdracht van Antea Group een aanvullend bureauonderzoek gedaan naar vogelvliegbewegingen in het plangebied. Dit onderzoek is in bijlage 2 opgenomen. Gebleken is dat alleen de soorten kleine zwaan, brandgans en grauwe gans vanuit nabijgelegen Natura 2000-gebieden mogelijk een binding hebben met het plangebied. Deze soorten maken gebruik van de Natura 2000-gebieden Zoommeer (alleen grauwe gans), Markiezaat en/of Oosterschelde als slaapplek. De resulterende vliegbewegingen kunnen leiden tot aanvaringen (draadslachtoffers) met de geplande hoogspanningsverbinding tussen station Halsteren en de bestaande 380kV-lijn Rilland-Geertruidenberg. Voor overige soorten met een instandhoudingsdoelstelling voor Zoommeer, Markiezaat, Oosterschelde en Brabantse Wal zijn negatieve effecten op het behalen van de instandhoudingsdoelstelling niet aan de orde.

Zoogdieren

De soortengroep zoogdieren is in drie groepen verdeeld, te weten vleermuizen, zeezoogdieren en landzoogdieren. Zeezoogdieren kunnen in verband met de ligging van het plangebied t.o.v. de Noordzee worden uitgesloten. Uit de soortengroep vleermuizen komen in de bureaustudie de volgende vleermuissoorten naar voren: gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis. Uit de soortengroep landzoogdieren wordt de bunzing aangegeven.

Vleermuizen

De gewone dwergvleermuis en laatvlieger zijn in Nederland voornamelijk gebouw-bewonende soorten. De water- en rosse vleermuis zijn boom bewonende soorten en de ruige dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis wordt zowel in gebouwen als in bomen aangetroffen.

Vaste rust- en verblijfplaatsen

Bij het amoveren van bebouwing en het kappen van vooral oudere bomen dient te allen tijde rekening te worden gehouden met de mogelijke aanwezigheid van vleermuizen. Boom-bewonende vleermuizen verblijven in gaten, hopen of scheuren van voornamelijk grote of oude bomen.

Als gevolg van het voornemen worden geen werkzaamheden aan of nabij gebouwen uitgevoerd. Verblijfplaatsen in gebouwen zijn derhalve niet aan de orde waardoor (indirecte)effecten op verblijfplaatsen in gebouwen zijn uitgesloten. Ook vinden er geen werkzaamheden plaats in of nabij (grote) bomen. Verblijfplaatsen van boom-bewonende vleermuissoorten kunnen worden uitgesloten.

Vliegroutes

Vleermuizen maken gebruik van lijnvormige landschapselementen (zoals bomenrijen en watergangen) als vliegroutes. De watergangen binnen het plangebied zijn te smal om te dienen als lijnvormig element. De bosschage en watergang ten noordoosten van het plangebied kunnen echter wel als vliegroute worden gebruikt. Deze wordt niet aangetast ten behoeve van het voornemen.

Foerageergebied

In het open landschapsdeel van het plangebied, wordt de aanwezigheid van essentiële foerageergebieden onwaarschijnlijk geacht omdat er geen luwten aanwezig zijn. In het noordelijk deel van het plangebied waar het Lange water loopt en ook het aan het plangebied grenzende deel van het Lange Water biedt de luwten tussen de bomen geschikt foerageergebied aan vleermuizen. De gewone dwergvleermuizen foerageert bijvoorbeeld in tuinen, parken, landgoederen, langs lanen, bomenrijen, houtwallen, dijken met beplanting, bosranden, begraafplaatsen, beschutte vijvers en watergangen (BIJ12, 2017c).

Effecten van het plan op vliegroutes en foerageergebied van vleermuizen worden behandeld in hoofdstuk 5.

Landzoogdieren

Uit de bureaustudie komt uit de soortengroep landzoogdieren één beschermde soort naar voren. Dit betreft de bunzing. De bunzing heeft een voorkeur voor kleinschalig landschap met houtwallen, greppels en sloten met overhangende vegetatie, ook dorpen en buitenwijken van steden vormen geschikt leefgebied. Een bunzing maakt zijn schuilplaats in oude hopen van bijvoorbeeld konijn, mol, vos en das. Daarnaast ook onder steenhopen, houtmijten, in holle bomen of onder boomwortels. Binnen het plangebied bevinden zich sloten met stijl aflopende oevers die mogelijk gebruikt kunnen worden door de bunzing. Daarnaast is er een omheinde

opslagsilo's aanwezig binnen het plangebied. Deze soort kan mogelijk verblijfplaatsen hebben binnen het afgezette terrein. Het voorkomen van de bunzing kan daarom niet worden uitgesloten binnen het plangebied.

De gevolgen van het voornemen voor de bunzing worden besproken in hoofdstuk 5.

Eekhoorn

Eekhoorns bouwen nesten hoog in bomen. Het nest is bolvormig, zo groot als een voetbal en heeft een doorsnede van 30 tot 50 cm. Eekhoorns komen voor in loofbos, naaldbos of gemengd bos maar ook in tuinen, parken en houtwallen in de buurt van bos. Mits er voldoende voedsel beschikbaar is, komen ze ook in bebouwd gebied. Hun voorkeur gaat uit naar ouder bos omdat daar meer voedsel en nestgelegenheid is. De bosschage die onderdeel is van het NNB ten noordoosten van plangebied kan mogelijk dienen als leefgebied voor de eekhoorn.

De gevolgen van het voornemen voor de eekhoorn worden besproken in hoofdstuk 5.

Amfibieën

Rugstreeppad

Er zijn in het verleden rugstreeppadden binnen het plangebied waargenomen. Deze soort komt voor in de duinen tot en met de zeereep, het rivierengebied en delen van de polders. De soort is zeer mobiel en kan grote afstanden afleggen (www.ravon.nl). Doordat het plangebied voldoet aan de habitateisen en er waarnemingen van de rugstreeppad zijn gedaan binnen het plangebied kunnen negatieve effecten op deze soort niet uitgesloten worden. Effecten van het plan op het leefgebied van de rugstreeppad worden behandeld in hoofdstuk 5.

Vlinders, libellen en overige soortgroepen

Teunisbloempijlstaart

De teunisbloempijlstaart leeft voornamelijk op open plekken in vochtige bossen, bosranden en warme open plaatsen. Daarnaast gebruikt deze soort wilgenroosje, teunisbloem, basterdwederik en kattenstaart als waardplanten (www.vlinderstichting.nl). Deze zijn tijdens het terreinbezoek niet waargenomen en worden niet verwacht door de intensief beheerde aard van het plangebied. Door het ontbreken van de essentiële waardplanten kan de teunisbloempijlstaart geen eieren afzetten binnen het plangebied. Hierdoor worden negatieve effecten op deze soort dan ook uitgesloten.

4.2.3 Samenvatting beschermde soorten

Uit het terreinbezoek is gebleken dat de soorten weergegeven in en die een beschermde status hebben in de Wet natuurbescherming mogelijk voor kunnen komen in het plangebied. In hoofdstuk 5 wordt nader op deze soorten in gegaan.

Tabel 4.1. Mogelijk aanwezige beschermde soorten in het plangebied.

Soort	Beschermings-regime	Aanwezigheid	Toelichting
Algemene broedvogels	Artikel 3.1	Aanwezig	Ten tijde van het terreinbezoek zijn broedende graspiepers en kieviten waargenomen binnen het plangebied. Er kan een toename in draadslachtoffers plaatsvinden ten gevolge van de inlissing.
Vleermuizen	Artikel 3.5	Mogelijk, vliegrouete en foerageergebied boven de watergang en bosschage aangrenzend aan het plangebied	Het bosschage met watergang (Lange water) in en ten noordoosten van het plangebied bieden geschikte lijnvormige elementen en luwten voor vleermuizen om als essentiële vliegrouete en/of foerageergebied dienst te doen.
Bunzing	Artikel 3.10	Mogelijk	De diep liggende sloten en het terrein rondom de opslagsilo's kunnen dienen als leefgebied voor de bunzing.
Rugstreeppad	Artikel 3.5	Mogelijk	Er zijn waarnemingen van de rugstreeppad gedaan binnen het plangebied. Daarnaast voldoet het terrein aan de habitateisen van de rugstreeppad.

4.3 Beschermde gebieden

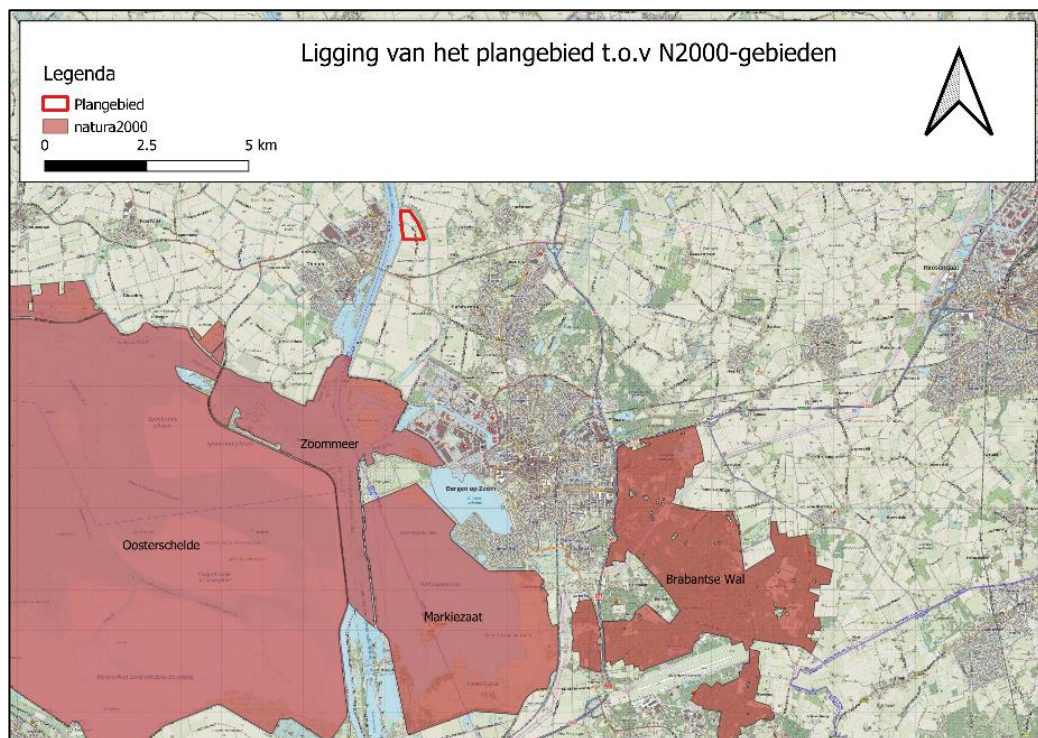
4.3.1 Natura 2000-gebieden

Het plangebied ligt niet in Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied, het Zoommeer, ligt op circa 3 kilometer van het plangebied (zie Figuur 4.). Daarnaast liggen de Oosterschelde op circa 5 kilometer en het Natura 2000-gebied de Brabantse Wal ligt op circa 7,3 kilometer afstand van het plangebied.

Het Zoommeer is aangewezen als vogelrichtlijngebied en herbergt geen habitattypen gevoelig voor stikstofdepositie.

Het Natura 2000-gebied de Oosterschelde is aangewezen als Habitat- en Vogelrichtlijngebied en herbergt een aantal habitattypen die gevoelig zijn voor stikstofdepositie, waaronder: zilte pionier begroeiing, slijkgrasvelden, schorre en zilte graslanden, grijze duinen, duindoornstruwelen, overgangs- en trilvenen en galigaanmoerassen.

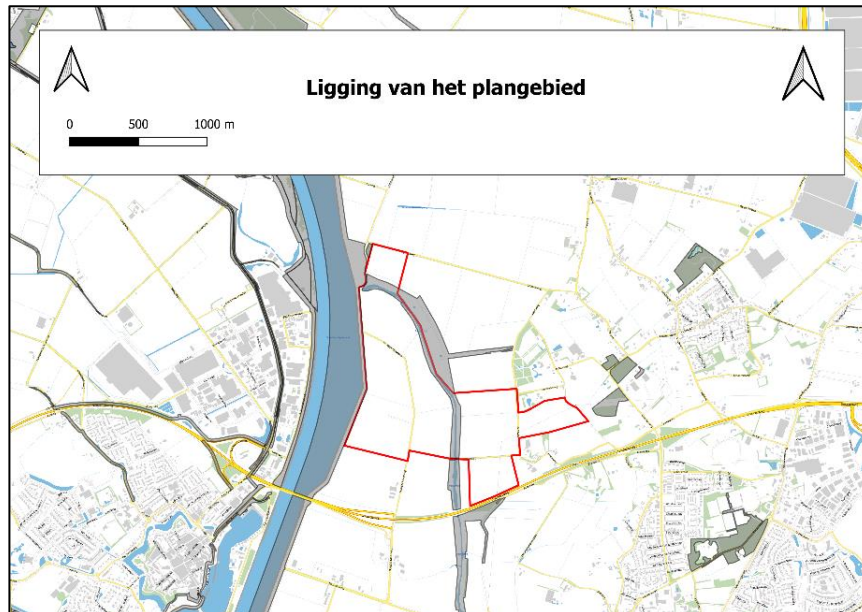
Het Natura 2000-gebied de Brabants Wal is aangewezen als Habitat- en Vogelrichtlijngebied en herbergt ook een aantal habitattypen die gevoelig zijn voor stikstofdepositie, waaronder: stuifzandheide met struikheide, zandverstuivingen, zwak gebufferde vennen, zure vennen, vochtige heide, droge heide, pioniersvegetatie met snabelbiezen en beuken- en eikenbossen met hulst.

Figuur 4.2: Ligging van het plangebied t.o.v. nabijgelegen Natura 2000-gebieden. Bron: Open Topo via Qgis.

4.3.2 Natuurnetwerk Brabant

Een deel van het plangebied ligt in het Natuurnetwerk Brabant (www.odbn.nl). Figuur 4.3 geeft de ligging van het plangebied weer ten opzichte van het NNB. In hoofdstuk 5 worden de effecten en gevolgen van het plan ten opzichte van het Natuurnetwerk Brabant verder toegelicht.

Figuur 4.3: Ligging van het plangebied (rood omkaderd) ten opzichte van het Natuurnetwerk Brabant (grijze vlakken). Bron: Open Topo via Qgis.

Het NNB rondom en binnen het plangebied bestaat uit verschillende natuurdoeltypen (zie figuur 4.4), waaronder:

- N05.04 Dynamisch Moeras
- N03.01 Beek en bron
- N14.03 Haagbeuken- en essenbos
- N01.03 Rivier- en moeraslandschap
- N04.04 Afgesloten zeearm
- N12.01 Bloemdijk

380kV hoogspanningskabels en hoogspanningsmasten.

Het kabeltracé loopt van het geplande hoogspanningsstation richting het oosten, waar deze zal aansluiten op het huidige bestaande hoogspanningsnetwerk. De hoogspanningsmasten worden geplaatst in de akkers rondom het NNB-gebied waarbij een 380kV kabelleiding gespannen wordt tussen de masten. De dichtstbijzijnde mast komt op circa 100 meter afstand te staan van het NNB-gebied. Daarbij komt er een hoogspanningskabel over het NNB-gebied te hangen.

150kV ondergrondse kabeltracé

Ten noorden van het station wordt een 150kV kabeltracé ondergronds aangelegd. Deze wordt met een open ontgraving aangelegd in de akkers waarna deze door middel van een kabelboring onder het NNB wordt aangelegd.

Hoogspanningsstation

Het hoogspanningsstation wordt gerealiseerd op de akkers binnen het plangebied. Tussen het nieuwe station en het NNB gebied wordt een dijk aangelegd om deze van elkaar te scheiden.

Nieuwe wegen

De Noorder Kreekweg dient verlegd te worden vanwege de aanleg van het nieuwe station. Het verleggen van de weg wordt zodanig binnen het plangebied gedaan dat er geen gronden binnen het NNB worden aangetast.

Geluidsverstoring

Uit het geluidsonderzoek is gebleken dat er een toename van geluidverstoring zal plaatsvinden binnen het NNB. Echter zijn er nog enkele situaties mogelijk (afhankelijk van de genomen maatregelen), waardoor er nog geen definitief beeld is van de toename in geluidsverstoring. Vooralsnog is gekozen om wanden rondom de transformatoren aan te brengen om geluidsverstoring te minderen. In paragraaf 5.3.2. wordt nader ingegaan op effecten op het NNB.

4.3.3 Groenblauwe mantel

Het plangebied is gelegen in de groenblauwe mantel. Het betreft de akker en opslagsilo's gelegen tegen het bosschage. Figuur 4.5 geeft de ligging van de groenblauwe mantel weer ten opzichte van het plangebied. In hoofdstuk 5 worden de effecten en gevolgen van het plan ten opzichte van de Groenblauwe mantel verder toegelicht.

Figuur 4.5: Ligging van de groenblauwe mantel ten opzichte van het plangebied (rode kader), Bron: Provincie Noord-Brabant.

5 Toetsing

In [paragraaf 5.1](#) is de effectbepaling van het project gegeven. In [paragraaf 5.2](#) worden de werkzaamheden getoetst aan de soortenbescherming (Wnb). Indien vervolgstappen aan de orde zijn, is dit aangeven in een tekstkader. In [paragraaf 5.3](#) wordt het project getoetst aan het beschermingsregime van het NNN-gebied en de Wet natuurbescherming (Wnb).

5.1 Effectbepaling project

De volgende biotopen worden beïnvloed door het voornemen:

- *De akkers in het plangebied worden gedeeltelijk omgevormd tot hoogspanningsstation;*
- *In een aantal akkers worden hoogspanningsmasten geplaatst met daartussen hoogspanningslijnen;*
- *In een aantal akkers wordt een kabel aangelegd middels open ontgraving;*
- *In een aantal akkers worden in- en uittrede punten aangelegd voor het aanleggen van de gestuurde boringen;*
- *Een aantal sloten binnen het plangebied wordt gedempt en verlegd;*
- *Er wordt een moeraszone om het nieuwe station aangelegd;*
- *Oever- en bermvegetatie worden gedeeltelijk verwijderd.*

De voorgenomen werkzaamheden waaronder transport van materiaal en andere bouwwerkzaamheden zullen gepaard gaan met trilling en geluidsverstoring. Deze verstoringen zijn van tijdelijke aard en vinden alleen tijdens de uitvoeringsfase plaats.

5.2 Toetsing effect op beschermde soorten

Uit het terreinbezoek en uit de uitgevoerde bureaustudie is gebleken dat het plangebied een geschikt biotoop biedt voor broedvogels, vleermuizen en een potentieel geschikt biotoop biedt voor bunzing en rugstreeppad (zie ook tabel 4.2). Om deze reden is er enkel op deze soortgroepen en soorten een potentieel effect aan de orde. De onderstaande effectbeoordeling richt zich alleen op deze soortgroepen en soorten. Overige beschermde soorten zijn uitgesloten en ondervinden geen effect van het voornemen.

5.2.1 Vogels

Algemene broedvogels

Binnen het plangebied wordt gebroed door (algemene) broedvogels. Met name de oever- en bermvegetatie en akkers zijn geschikt voor waargenomen soorten als kieviten en graspiepers. Alle in gebruik zijnde nesten van vogelsoorten zijn in Nederland beschermd onder de Wet natuurbescherming (artikel 3.1). Met de meeste broedvogels kan echter in de algemeen relatief eenvoudig rekening worden gehouden door eventuele werkzaamheden niet uit te voeren in de broedtijd (circa maart tot en met juli³) en indien concrete broedgevallen aanwezig zijn. Op deze wijze zijn met betrekking tot algemene broedvogels geen belemmeringen vanuit de Wet Natuurbescherming aan de orde.

Indien het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen te werken dient het plangebied (locatie waar de werkzaamheden plaatsvinden) vóór het broedseizoen ongeschikt gemaakt te worden voor (broed)vogels (bijv. verwijderen van vegetatie of gericht verstoren). Mocht dit niet mogelijk

³ Voor het broedseizoen wordt in het kader van de wet geen standaardperiode gehanteerd. Het broedseizoen is afhankelijk van klimatologische omstandigheden; dit houdt in dat het seizoen eerder dan wel later van start kan gaan en eerder dan wel later kan eindigen. Van belang is of er broedgevallen aanwezig zijn.

zijn dan dienen de locaties waar gewerkt wordt voorafgaand aan de werkzaamheden gecontroleerd te worden op de aanwezigheid van broedvogels door een deskundig ecooloog. Indien vastgesteld wordt dat sprake is van actuele broedgevallen binnen het plangebied worden soort specifieke maatregelen voorgesteld en/of wordt het plangebied niet vrijgegeven en dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden tot nadat het nest niet meer in gebruik is.

Trekvogels

De kleine zwaan, brandgans en grauwe gans maken gebruik van de Natura 2000-gebieden Zoommeer (alleen grauwe gans), Markiezaat en/of Oosterschelde als slaapplek. Deze soorten kunnen door het plangebied vliegen en in aanvaring komen met de hoogspanningslijnen van de aan te leggen lijninlissing. Om te onderzoeken hoeveel van deze soorten in het plangebied voorkomen en of het effect van het planvoornemen negatief is of uit te sluiten valt, is nader onderzoek naar de aantallen, vliegroute en vlieghoogte ter plaatse van het plangebied nodig.

Nader onderzoek

Aanvullend onderzoek wordt uitgevoerd om de niet uitgesloten effecten voor kleine zwaan, brandgans en grauwe gans nader in beeld te brengen. Dat kan via veldtellingen (*waar zitten ze precies?*) maar ook via onderzoek met behulp van een radar (*wat is de vliegroute?*) en Laser Range Finder (*hoe hoog vliegen ze?*). Dit aanvullende veldwerk vindt idealiter plaats in de maanden december-februari wanneer betreffende soorten in maximale aantallen aanwezig zijn.

5.2.2 Zoogdieren

Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn (artikel 3.5)

Vleermuizen

Vleermuizen zijn beschermde diersoorten en staan vermeld in bijlage IV van de Habitatrichtlijn. Daarom zijn in de Wet natuurbescherming enkele verbodsbepalingen opgenomen ten aanzien van vleermuizen welke in principe niet overtreden mogen worden.

Voor vleermuizen zijn drie onderdelen van het leefgebied te onderscheiden die van groot belang zijn voor de functionaliteit van het leefgebied. Dit zijn verblijfplaatsen, essentiële foerageergebieden en essentiële vliegroutes.

Vliegroutes / foerageergebied

Een aantal soorten vleermuizen gebruikt steeds dezelfde lijnvormige elementen om zich te verplaatsen van hun verblijfplaatsen naar hun foerageergebieden. Wanneer een dergelijke route onderbroken wordt of helemaal verdwijnt vervalt deze mogelijkheid. Wanneer geen alternatieve route aanwezig is en de route gebruikt wordt door veel vleermuizen kan dit een groot effect hebben op de vleermuispopulatie in een gebied.

Tussen de bomen en omliggende watergang (Lange water) naast het plangebied zijn luwten aanwezig. Deze luwten vormen ideale foerageergebieden voor vleermuizen. Ook zijn lijnvormige elementen aanwezig rondom het plangebied. Doordat er in de omgeving weinig alternatieven geschikte foerageergebieden en vliegroutes zijn is er mogelijk sprake van een essentieel foerageergebied en/of essentiële vliegroutes. De bosschage en watergang worden door het voornemen niet aangetast.

Hierbij dient te worden opgemerkt dat de vliegroute en foerageergebied ten alle tijden hun functie moeten kunnen vervullen.

Wanneer aan de volgende randvoorwaarden wordt voldaan zijn geen negatieve effecten op deze potentiële vliegroute en foerageergebied voor vleermuizen te verwachten.

- De werkzaamheden worden tussen zonsopkomst en zonsondergang uitgevoerd;
- Indien werkzaamheden tussen zonsondergang en zonsopkomst worden uitgevoerd mag geen kunstmatige verlichting worden toegepast die op de watergang en het foerageergebied schijnt;
- Er moet rekening worden gehouden met strooilicht vanuit het station op de naastliggende watergang en bomenrij. Deze mogen niet verlicht worden door middel van strooiverlichting van het station.

Indien niet aan deze randvoorwaarden kan worden voldaan dient voorafgaande aan de werkzaamheden het gebruik van de watergang en het foerageergebied inzichtelijk te worden gemaakt door middel van een nader onderzoek.

Eekhoorn

Het bosschage binnen het NNB nabij het plangebied kan mogelijk dienen als leefgebied voor de eekhoorn. Er zijn echter geen nesten waargenomen van de eekhoorn tijdens het terreinbezoek. De bosschage binnen het NNB valt eveneens buiten de werkzaamheden waardoor er geen effecten zullen plaatsvinden op het bosschage. Negatieve effecten op mogelijk aanwezige eekhoorns kunnen daarbij worden uitgesloten.

Bunzing

Alle marterachtigen zijn beschermd in de provincie Noord-Brabant onder artikel 3.10, onderdeel A van de Wet natuurbescherming. Voor de genoemde soort is geschikt leefgebied aanwezig in het plangebied. Om het gebruik van het plangebied door de bunzing inzichtelijk te maken dient nader onderzoek naar deze soort te worden uitgevoerd.

Nader onderzoek

*Indien sprake is van werkzaamheden welke het leefgebied en vaste verblijfplaatsen van marterachtigen beïnvloedt, dient te worden bepaald of eventuele verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming overtreden worden. **Hiervoor is inzicht noodzakelijk in het daadwerkelijke gebruik van het plangebied door marterachtigen. Dit dient onderzocht te worden middels de Handreiking kleine marters, 2017.** Dit betekent dat een combinatie van methodes met cameravallen dient te worden toegepast om marters waar te kunnen nemen. De optimale periode volgens de handreiking voor het onderzoek is van maart tot en met augustus. Indien buiten deze periode onderzoek wordt verricht dient de inzet te worden verdubbeld. De minimale periode van een marteronderzoek is zes weken (buiten de optimale periode 12 weken).*

De (potentiële) verblijfplaatsen mogen in de regel van de Wet natuurbescherming niet zonder inzicht in het gebruik aangetast worden.

5.2.3 Amfibieën

Rugstreeppad

De rugstreeppad is beschermd onder Artikel 3.5 van de Habitatrichtlijn. Het plangebied voldoet aan de biotoopeisen van de rugstreeppad. Er zijn (voortplantings)wateren aanwezig in het plangebied en mogelijkheden om te schuilen. Daarnaast is de rugstreep waargenomen binnen het plangebied. Hierdoor kunnen negatieve effecten op de rugstreeppad niet worden uitgesloten uit het plangebied.

De rugstreeppad heeft meerdere (zomer)verblijfplaatsen die hij gedurende de actieve periode met regelmaat bezoekt. Met name de opslagsilo's en losse stenen in de bermen binnen het plangebied kunnen dienen als verblijfplaats. Daarnaast kunnen de ondiepe sloten dienen als voortplantingswateren voor de rugstreeppad. Het verwijderen van de opslagsilo's, rommelige hoekjes en sloten zal er voor zorgen dat het leefgebied van de rugstreeppad mogelijk verdwijnt.

Daarom dient er voorafgaand aan de werkzaamheden naderonderzoek uitgevoerd te worden om meer inzicht te krijgen in het gebruik van het plangebied door de rugstreeppad.

Nader onderzoek

Indien sprake is van werkzaamheden welke het leefgebied en vaste verblijfplaatsen van rugstreeppad beïnvloeden, dient te worden bepaald of eventuele verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming overtreden worden. Hiervoor is inzicht noodzakelijk in het daadwerkelijke gebruik van het plangebied door de rugstreeppad. Dit dient onderzocht te worden conform de richtlijnen uit het Kennisdocument rugstreeppad 2017.

De beste methode om de aanwezigheid van rugstreeppadden te inventariseren is luisteren naar kooractiviteiten in de voortplantingsperiode, het neerleggen van platen/maten die viermaal gecontroleerd worden of er exemplaren onder schuilen plangebieden het zoeken naar actieve dieren op vochtige warme avonden.

Rugstreeppadden kennen een lange periode waarin voortplanting plaats kan vinden. Voor het inventariseren van voortplantingswateren van rugstreeppadden is het luisteren naar kooractiviteiten het meest gebruikelijk. De meeste kooractiviteiten vinden op “goede” avonden in de tweede helft van april en in mei plaats. Er moet op minimaal twee avonden in deze periode geluisterd worden naar kooractiviteit.

Potentieel leefgebied mag in de regel van de Wet natuurbescherming niet zonder inzicht in het gebruik aangetast worden.

Bij het realiseren van de hoogspanningsstations is het mogelijk dat het gebied tijdelijk (bv voorbelasting met schrale grond) wordt omgevormd tot een ideaal leefgebied voor rugstreeppad. Daarom wordt geadviseerd als de activiteiten niet uitgesteld kunnen worden tot buiten de voortplantingsperiode of overwinteringsperiode, voorafgaand aan de activiteiten het projectgebied ontoegankelijk te maken voor rugstreeppadden. Er kan worden voorkomen dat rugstreeppadden de werklocatie gaan bevolken door het gebied waar de werkzaamheden plaats gaan vinden uit te rasteren. Dit kan bijvoorbeeld door het plaatsen van schermen van stevig plastic of worteldoek van 50 centimeter hoog en minimaal 10 centimeter ingegraven in de grond. De voorzieningen die getroffen zijn om het gebied ontoegankelijk te maken, moeten zodanig geplaatst en beheerd worden dat ze hun functie ten allen tijden kunnen vervullen. Controleer dit regelmatig op kieren en op overhangende vegetatie. Let vooral ook op adequate voorzieningen bij toegangswegen voor bouwverkeer.

5.3 Effecten op beschermde gebieden

5.3.1 Effecten op Natura 2000-gebieden

Op 3 kilometer van het plangebied bevindt zich het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied het Zoommeer. Dit en andere Natura 2000-gebieden liggen buiten het invloedsfeer van het project wat betreft bijvoorbeeld geluid- en lichtverstoring. Vanwege de afstand, de tussenliggende versturende gebieden, wegen en watergangen (en daardoor de afscherming) worden geen directe effecten als geluid- en lichtverstoring op de Natura 2000-gebieden verwacht. Enkel wat betreft stikstofdepositie kunnen effecten niet op voorhand worden uitgesloten.

De enige manier om inzicht te krijgen in de aard en omvang van het effect van stikstofdepositie tijdens de gebruiksfase, is het uitvoeren van een stikstofberekening met behulp van AERIUS Calculator.

5.3.2 Effecten op het Natuurnetwerk Brabant (NNB)

Voor wat betreft de NNB is bij een significant negatief effect op de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied sprake van vervolgstappen, waaronder compensatie. Er bevindt zich een NNB gebied binnen en aanliggend aan het plangebied. Er kunnen significante effecten plaatsvinden doordat het station 24 uur per dag wordt verlicht. Door het voornemen is sprake van een significant negatief effect op de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied.

Het spannen van de kabeltracé en het uitvoeren van gestuurde boringen zal van tijdelijke aard zijn waardoor er geen effecten worden verwacht op de kenmerken en waarden van het NNB ten gevolge van het spannen van de kabels en het uitvoeren van gestuurde boringen. Op deze manier hoeft er geen sleuf te worden gegraven door het NNB. Hierdoor worden effecten op de waarden en kenmerken van het NNB voorkomen.

Er zullen ten gevolge van de realisatie van het nieuwe station en hoogspanningstracé mogelijk (negatieve) effecten op de wezenlijke kenmerken van het NNB-gebied optreden.

Directe aantasting

Er vinden geen werkzaamheden plaats binnen aanliggende NNB gebieden. De hoogspanningskabels worden over het gebied gespannen, waardoor er geen werkzaamheden binnen het NNB plaatsvinden. Er worden wel kabels boven het NNB aangebracht. Daarnaast wordt het station met bijbehoren volledig gerealiseerd in de akkers binnen het plangebied en buiten het NNB. Hierdoor is er geen sprake van directe aantasting van het NNB.

Indirecte aantasting

Uit het geluidsonderzoek is gebleken dat er tevens sprake is van een toename aan geluidsverstoring binnen het NNB als gevolg van de transformatoren binnen het station. Voor een toename van geluid binnen het NNB geldt dat er compensatie geldt wanneer het geluidsniveau stijgt boven de 42 dB(A) in open natuurtypen en 48 Db(A) in boslandschappen (Provincie Noord-Brabant, 2014). In Figuur 5.1 worden de contouren van het toename in geluid weergegeven van het hoogspanningsstation. De kaart geeft weer dat er enkel een geluidstoename tot 42-45 dB(A) wordt verwacht in open natuurtypen. Dit ligt onder de drempelwaarden dat vastgesteld is door de Provincie Noord-Brabant, waardoor er geen compensatie vereist is ten gevolge van geluidsverstoring.

Figuur 5.1. Geluidcontouren huidige plan met omliggende natuurtypen van het NNB (blauw = open natuurtypen en rood = bos). Bron: TenneT.

Er vindt mogelijk indirecte aantasting van lichtverstoreng plaats op het NNB. Het station zal 24 uur per dag verlicht worden, welke mogelijk uitstraalt naar de directe omgeving. Hierdoor kunnen wezenlijke kenmerken van het NBB op nachtsoorten als vleermuizen in het geding komen. Er dient nader bepaald te worden wat de mogelijke versturende effecten van het nieuwe station op het NNB zal hebben.

5.3.3 Effecten op het Groenblauwe mantel

De groenblauwe mantel bestaat uit overwegend gemengd landelijk gebied met belangrijke nevenfuncties voor natuur en water. Nieuwe ontwikkelingen binnen de groenblauwe mantel zijn mogelijk, als deze bestaande natuur-, bodem- en waterfuncties respecteren of bijdragen aan kwaliteitsverbetering van deze functies. De provincie stelt regels ter bescherming van de ecologische, landschappelijke en hydrologische waarden en kenmerken van het gebied.

Waar het werkingsgebied Verstedelijking afweegbaar samenvalt met de Groenblauwe mantel gelden aanvullende voorwaarden vanwege de waarden die aanwezig zijn. Belangrijke voorwaarde is dat in deze gebieden de stedelijke ontwikkeling plaats vindt in samenhang met de groene kwaliteiten in het gebied en de directe omgeving. Gemeenten geven in de toelichting op het plan aan hoe zij in deze gebieden nieuwe stedelijke en landschapsontwikkelingen gelijktijdig en in samenhang met elkaar willen ontwikkelen.

De landschappelijke en natuurlijke waarden van de groenblauwe mantel in de directe omgeving van het trafostation worden versterkt d.m.v. de aanleg van moeraszone. Hierdoor zullen er geen effecten op de wezenlijke kenmerken van het Groenblauwe mantel plaatsvinden, waardoor er geen vervolg maatregelen genomen hoeven te worden.

6 Bronnen

Bos, F.G., Bosveld, M.A., Groenendijk, D.G., Van Swaay, C.A.M. & Wynhoff, I., 2006. De dagvlinders van Nederland - verspreiding en bescherming. Nederlandse Fauna 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & EISNederland, in samenwerking met De Vlinderstichting, Wageningen.

Creemers, R.C.M. en Delft, J.J.C.W. van (RAVON) (redactie), 2009. De Amfibieën en Reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna Deel 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

Limpens, H., Regelink, J., en Koelman, R. (2010). Vleermuizen en planologie. Zoogdiervereniging, Arnhem.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde planten en dieren.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2009. Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep. Augustus 2009.

BIJ12. (2017a). Kennisdocument Huismus. Leidseveer: BIJ12.

BIJ12. (2017b). Kennisdocument Gierzwaluw. Leidseveer: BIJ12.

BIJ12. (2017c). Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus*. Leidseveer:

BIJ12. (2017d). Kennisdocument steenuil. Leidseveer: BIJ12.

Omgevingsdienst Brabant-Noord. (2021). Omgevingsdienst Brabant-Noord. Opgehaald van www.odbn.nl: <https://www.odbn.nl/home>

Provincie Noord-Brabant. (2014). Werkwijze natuurcompensatie Noordoostcorridor. 's-Hertogenbosch: Provincie Noord-Brabant.

Provincie Noord-Brabant. (2022). Interim omgevingsverordening Noord-Brabant. 's-Hertogenbosch: Provincie Noord-Brabant.

Ravon. (2021). Rugstreeppad. Opgehaald van www.ravon.nl: <https://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie/rugstreeppad>

SOVON. (2021). Grote gele kwikstaart. Nijmegen: SOVON.

Vlinderstichting. (2021). De vlinderstichting. Opgehaald van <https://www.vlinderstichting.nl/>: <https://www.vlinderstichting.nl/>

Vogelbescherming. (2021, september 16). Ransuil. Opgehaald van [Vogelbescherming.nl](https://www.vogelbescherming.nl/ontdek-vogels/kennis-over-vogels/vogelgids/vogel/ransuil): <https://www.vogelbescherming.nl/ontdek-vogels/kennis-over-vogels/vogelgids/vogel/ransuil>

Van der Vliet, R. & Boerefijn, (2014). Kennisdocument over draadslachtoffers in Nederland. Overzicht van theoretische achtergronden en resultaten van literatuur- en veldonderzoek. Rapportnummer R001-4758408RVJ-cri-V01-NL. Tauw, Utrecht

Bijlagen

Bijlage 1: Wettelijk kader - Wet natuurbescherming

Een van de doelen van de Wnb is de bescherming van inheemse flora en fauna. Vanuit deze wet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van de mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het plangebied. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden toegebracht aan beschermde soorten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij' – principe). Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk. Hieronder wordt uitgelegd welke verbodsbepalingen gelden, welke vrijstellingen er gelden en op welke gronden ontheffingen kunnen worden aangevraagd.

Verbodsbepalingen soortbescherming

In de Wnb is soortbescherming opgedeeld in drie categorieën. Voor elke categorie gelden verschillende verbodsbepalingen die onder andere zijn vermeld in artikel 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wnb. In het tekstkader van deze bijlage (zie volgende pagina) staan de artikelen uitgeschreven. Het gaat om de volgende drie categorieën:

- soorten van de Vogelrichtlijn;
- soorten van de Habitatrichtlijn, inclusief bijlage I en II uit Verdrag van Bern en bijlage I uit Verdrag van Bonn, met uitzondering van vogels;
- 'andere soorten' (onderdeel A 'fauna' en onderdeel B 'flora'), oftewel de Nationale soorten.

Voor soorten vallend onder bovenstaande beschermingsregimes geldt dat ze in principe niet (opzettelijk) gedood en verstoord mogen worden, ook verblijfplaatsen mogen niet vernietigd worden. Bij Vogelrichtlijnsoorten is opgenomen dat verstoring is toegestaan indien de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende soort. Dit geldt echter niet voor Habitatrichtlijnsoorten, inclusief bijlage I en II Bern en bijlage I Bonn (zie tabel A van deze Bijlage voor de vogelsoorten en tabel B van deze bijlage voor een uiteenzetting van soorten niet zijnde vogels). Voor de 'andere soorten' geldt dat verstoring is toegestaan. Soorten die zijn opgenomen in bijlage A en B van de Wnb ('andere soorten') zijn opgenomen in tabel B en C van deze bijlage.

Verbodsbepalingen Wet natuurbescherming artikel 3.1, 3.5 en 3.10

Artikel 3.1 Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Artikel 3.5 Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, met uitzondering van de soorten, bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Artikel 3.10 Beschermingsregime andere soorten

1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
 - c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.
2. Artikel 3.8, met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel b, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen:
 - a. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
 - b. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
 - c. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
 - d. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
 - e. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
 - f. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
 - g. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of
 - h. in het algemeen belang.
3. De verboden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, en b, zijn niet van toepassing op de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

Tabel A. Soorten die vallen onder artikel 3.5 (Habitatrichtlijn bijlage IV, Bern bijlage II, Bonn bijlage I).

Soortgroep	Nederlandse naam	Soortgroep	Nederlandse naam
Amfibieën	boomkikker	Zoogdieren <i>landzoogdieren</i>	hamster
	geelbuikvuurpad		otter
	heikikker		bever
	kamsalamander		hazelmuis
	knoflookpad		lynx
	rugstreeppad		noordse woelmuis
	vroedmeesterpad		wilde kat
	poelkikker		wolf
Dagvlinders	moerasparelmoervlinder	Zoogdieren <i>vleermuizen</i>	baardvleermuis
	apollovlinder		bechsteins vleermuis
	boszandoog		bosvleermuis
	donker pimperlblauwtje		brandts vleermuis
	grote vuurvlinder		franjestaart
	pimperlblauwtje		gewone grootoorvleermuis
	tijmblauwtje		grijze grootoorvleermuis
	zilverstreephooibeestje		grote hoefijzerneus
Haften	oeveraas		grote rosse vleermuis
Kevers	brede geelrandwaterroofkever		ingekorven vleermuis
	gestreepte waterroofkever		kleine dwergvleermuis
	juchtleerkever		kleine hoefijzerneus
	vermiljoenkever		laativlieger
Libellen	mercurwaterjuffer		meervleermuis
	bronslibel		mopsvleermuis
	gaffellibel		noordse vleermuis
	gevlekte witsnuitlibel		rosse vleermuis
	groene glazenmaker		ruige dwergvleermuis
	noordse winterjuffer		tweekleurige vleermuis
	oostelijke witsnuitlibel		vale vleermuis
	rivierrombout		watervleermuis
	sierlijke witsnuitlibel		gewone dwergvleermuis
Nachtvlinders	teunisbloempijlstaart	Zoogdieren <i>zeezoogdieren</i>	walrus
Reptielen	Dikkopschildpad, kemp's zee-schildpad, lederschildpad, soepschildpad		Bultrug, gewone vinvis
	gladde slang		bruinvis dwergpotvis
	muurhagedis		gestreepte dolfijn
	zandhagedis		gewone dolfijn
Sporenplanten	geel schorpioenmos		gewone spitsdolfijn
	tonghaarmuts		grijze dolfijn
	kleine vlotvaren		kleine zwaardwalvis
Vissen	steur		narwal
	houting		orka
Weekdieren	bataafse stroommossel		tuimelaar
	platte schijfhoren		witflankdolfijn, witsnuitdolfijn
Zaadplanten	liggende raket		noordse vinvis, potvis
	drijvende waterweegbree		butskop
	Groenknolorchis, zomerschroeforchis		dwergvinvis
	kruiwend moerasscherm		griend, witte dolfijn
			spitsdolfijn van gray

Tabel B (1). “Overige Soorten” onderdeel A behorend bij artikel 3.10, eerste lid, onderdeel a.

Soortgroep	Nederlandse naam	Soortgroep	Nederlandse naam
Amfibieën	Alpenwatersalamander	Vissen	Beekdonderpad
	Bruine kikker*		Beekprik
	Gewone pad*		Elrits
	Kleine watersalamander*		Europese rivierkreeft
	Meerkikker*		Gestippelde alver
	Middelste groene kikker*		Grote modderkruiper
	Vinpootsalamander		Kwabaal
	Vuursalamander		
Dagvlinders	Aardbeivlinder	Zoogdieren	Aardmuis*
	Bosparelmoervlinder		Boommarter
	Bruin dikkopje		Bosmuis*
	Bruine eikenpage		Bunzing**
	Donker pimperlblauwtje		Damhert
	Duinparelmoervlinder		Das
	Gentiaanblauwtje		Dwergmuis*
	Grote parelmoervlinder		Dwergspitsmuis*
	Grote vos		Edelhert
	Grote vuurvlinder		Eekhoorn
	Grote weerschijnvlinder		Egel*
	Iepenpage		Eikelmuis
	Kleine heivlinder		Gewone bosspitsmuis*
	Kleine ijsvogelvlinder		Gewone zeehond
	Kommavilinder		Grote bosmuis
	Pimperlblauwtje		Grijze zeehond
	Sleedoorpage		Haas*
	Spiegeldikkopje		Hermelijn**
	Veenbesblauwtje		Huisspitsmuis*
	Veenbesparelmoervlinder		Konijn*
	Veenhooibeestje		Molmuis
	Veldparelmoervlinder		Ondergrondse woelmuis*
Reptielen	Zilveren maan		Ree*
	Adder		Rosse woelmuis*
	Hazelworm		Steenmarter
	Levendbarende hagedis		Tweekleurige bosspitsmuis*
Libellen	Ringslang		Veldmuis*
	Beekkrombout		Veldspitsmuis*
	Bosbeekjuffer		Vos*
	Donkere waterjuffer		Waterspitsmuis
	Gevlekte glanslibel		Wezel**
	Gewone bronlibel		Wild zwijn
	Hoogveenglanslibel		Woelrat*
	Kempense heidelibel		Vliegend hert
	Speerwaterjuffer	Kevers	

Soorten met een asterisk (*) zijn opgenomen in provinciale vrijstellingen. Soorten met een dubbele asterisk (**) zijn in alle provincies, behalve Noord-Holland en Noord-Brabant, vrijgesteld. In Limburg is daarnaast de molmuis vrijgesteld, in Friesland de steenmarter en in Noord-Brabant het wild zwijn. Voor Limburg geldt dat in bepaalde perioden van het jaar de hazelworm, levendbarende hagedis, steenmarter en de eekhoorn vrijgesteld zijn.

Tabel B (2). Per provincie vrijgestelde “Overige Soorten” onderdeel A behorend bij artikel 3.10, eerste lid, onderdeel a. (aangegeven met een ‘x’ of ‘(*)’).

Soort	Provincie	Friesland	Groningen	Drenthe	Overijssel	Gelderland	Utrecht	Noord-Holland	Zuid-Holland	Flevoland	Zeeland	Noord-Brabant	Limburg
Aardmuis		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Bastaardkikker		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Bosmuis		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Bruine kikker		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Bunzing		x	x	x			x		x	x	x		x
Dwergmuis		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Dwergspitsmuis		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Eekhoorn													(*)
Egel		x	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x
Gewone bosspitsmuis		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Gewone pad		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Haas		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Hazelworm													(**)
Hermelijn		x	x	x			x		x	x			x
Huisspitsmuis		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Kleine watersalamander		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Konijn		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Levendbarende hagedis													(***)
Meerkikker		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Molmuis													x
Ondergrondse woelmuis		x	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x
Ree		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Rosse woelmuis		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Steenmarter		x											(****)
Tweekleurige bosspitsmuis		x	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x
Veldmuis		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Vos		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Wezel		x	x	x			x		x	x			x
Wild zwijn												x	
Woelrat		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

(*) = vrijgesteld maart–april en juli t/m november (**) = vrijgesteld in juli t/m september, (***) = 15 aug t/m 15 okt, (****) = 15 aug t/m feb ([Wijzigingsverordening](#), provincie Limburg, 2017)

Tabel C. “Overige Soorten” onderdeel B behorend bij artikel 3.10, eerste lid, onderdeel c.

Soortgroep	Nederlandse naam	Nederlandse naam	Nederlandse naam
Planten	Akkerboterbloem	Groensteel	Roggelelie
	Akkerdoornzaad	Groot spiegelklokje	Rood peperboompje
	Akkerogentroost	Grote bosaardbei	Rozenkransje
	Beklierde ogentroost	Grote leeuwenklauw	Ruw parelzaad
	Berggamander	Honingorchis	Scherpkruid
	Bergnachtorchis	Kalkboterbloem	Schubvaren
	Blaasvaren	Kalketrip	Schubzegge
	Blauw guichelheil	Karhuizeranjer	Smalle raai
	Bokkenorchis	Karwijselie	Spits havikskruid
	Bosboterbloem	Kleine ereprijs	Steenbraam
	Bosdravik	Kleine Schorseneer	Stijve wolfsmelk
	Brave hendrik	Kleine wolfsmelk	Stofzaad
	Brede wolfsmelk	Kluwenklokje	Tengere distel
	Breed wollegras	Knollathyrus	Tengere veldmuur
	Bruinrode wespenorchis	Knolspirea	Trosgamander
	Dennenorchis	Korensla	Veenbloembies
	Dreps	Kranskarwij	Vliegenorchis
	Echte gamander	Kruiptijm	Vroege ereprijs
	Franjementiaan	Lange zonnedaauw	Wilde averuit
	Geelgroene wespenorchis	Liggende ereprijs	Wilde ridderspoor
	Geploide vrouwenmantel	Moerasgamander	Wilde weit
	Getande veldsla	Muurbloem	Wolfskers
	Gevlekt zonneroosje	Naakte lathyrus	Zandwolfsmelk
	Glad biggenkruid	Naaldenkervel	Zinkviooltje
	Gladde zegge	Pijlscheefkalk	Zweedse kornoelje
	Groene nachtorchis		

Zorgplicht

In de Wet natuurbescherming is in artikel 1.11 de zorgplicht opgenomen. In het tekstkader hieronder staat het wetsartikel uitgeschreven.

Artikel 1.11

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel
 - b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden geveegd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
 - c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.
3. Het eerste lid is niet van toepassing op handelen of nalaten in overeenstemming met het bij of krachtens deze wet of de Visserijwet 1963 bepaalde.

De zorgplicht houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren niet mogen worden uitgevoerd. Wanneer dergelijke handelingen toch uitgevoerd moeten worden, moeten maatregelen, voor zover dit in redelijkheid kan, worden genomen om de nadelige gevolgen te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Er dient bijvoorbeeld zo gewerkt te worden dat dieren kunnen ontsnappen en het kan nodig zijn om soorten te verplaatsen (bijvoorbeeld planten en amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland.

Vrijstellingen

Onder bepaalde voorwaarden geldt een algemene vrijstelling of een ontheffingsplicht van de verbodsbepalingen in de Wnb. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling of ontheffing hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen in het onderzoeksgebied en de provincie waarin de activiteit plaatsvindt. Hiertoe worden verschillende beschermingsregimes onderscheiden.

Provinciale Vrijstelling Nationale soorten ('andere soorten').

Met betrekking tot de 'andere soorten' zijn per provincie beleidsregels opgesteld waarin voor een deel van deze soorten vrijstelling is verleend. Het Rijk heeft ook een vrijstelling gemaakt voor projecten die vallen onder hun bevoegdheid (projecten van nationaal belang). Zoals ook te herleiden is uit de tabel (tabellen A en B), hangt het per provincie af welke soort is vrijgesteld van de verbodsbepalingen in artikel 3.10, ook de grond waarvoor een vrijstelling geldt kan ook variëren tussen provincies..

Indien de Nationale soorten niet zijn vrijgesteld en daarmee het voornemen de gestelde verboden in artikel 3.10 overtreedt, dient een ontheffing aangevraagd te worden bij de provincie waarin het voornemen plaatsvindt.

Ontheffingen

Indien een soort niet onder een vrijstelling valt of niet gewerkt kan worden volgens een gedragscode, dient er een ontheffing te worden aangevraagd. Deze moet ingediend worden bij het bevoegd gezag.

Een ontheffingsaanvraag wordt getoetst aan drie criteria:

1. Er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
2. De activiteit leidt niet tot verslechtering van de staat van instandhouding; en
3. Er is sprake van een in de wet genoemd belang.

In tabel D worden de belangen waaronder een ontheffing kan worden aangevraagd, opgesomd. Let daarbij op dat er voor Nationale soorten ('andere soorten') meer ontheffingsgronden beschikbaar zijn dan voor de beschermde soorten onder artikel 3.1 en 3.5. Indien de activiteit bestaat uit een ruimtelijke inrichting of ontwikkeling zou alleen een ontheffing afgegeven kunnen worden voor Nationale soorten. Mochten desondanks soorten uit de Vogel- en/of Habitatrichtlijn, Bern en Bonn voorkomen bij ruimtelijke ontwikkelingen, dan kunnen mitigerende maatregelen worden opgesteld. Er kan dan voor de zekerheid een ontheffing worden aangevraagd om de mitigerende maatregelen goed te keuren.

Tabel D. Ontheffingsgronden waarop een ontheffing verleend mag worden per categorie (artikel 3.1, 3.5 en 3.10).

Ontheffingsgronden		Artikel 3.1	Artikel 3.5	Artikel 3.10
		Soorten van de Vogelrichtlijn	Soorten van de Habitatrichtlijn, Bonn & Bern	Andere soorten
1	Er bestaat geen andere bevredigende oplossing	X	X	X
2	Leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding	X	X	X
3	Opsomming van: volksgezondheid en openbare veiligheid	X	X	X
	veiligheid van luchtverkeer	X	Nee	X
	ter voorkoming van schade aan gewassen, vee, bossen, visserij	X	X	X
	ter bescherming van Flora en Fauna	X	X	X
	voor onderzoek, onderwijs, uitzetten en herinvoeren van soorten / teelt	X	X	X
	dwingende reden van groot openbaar belang, met inbegrip van sociale of economische aard en met inbegrip van voor milieuwezenlijke gunstige effecten	Nee	X	X
	ruimtelijke inrichting of ontwikkeling	Nee	Nee	X
	schade en overlast, ter beperking omvang populatie, ter bestrijding van lijden en ziekte, bestendig beheer en onderhoud, algemeen belang	Nee	Nee	3.10 2a-g

Procedure ontheffingsaanvraag

Voor Nationale soorten ('andere soorten') welke zijn opgenomen in de provinciale vrijstellingen geldt een vrijstelling. Dit betekent dat u geen ontheffing van de Wet natuurbescherming hoeft aan te vragen, maar u wel de zorgplicht moet nakomen. Voor Nationale soorten die niet zijn vrijgesteld, dient u een ontheffing beschermde soorten aan te vragen of te werken conform een gedragscode.

Voor soorten van de Vogel- en Habitatrichtlijn, Conventie van Bern en Conventie van Bonn geldt dat als u kunt werken volgens een goedgekeurde gedragscode er een vrijstelling geldt. U hoeft geen ontheffing beschermde soorten aan te vragen, maar u moet uw activiteiten aantoonbaar uitvoeren zoals in de gedragscode staat. Tevens blijft de zorgplicht gelden. Indien u niet kunt werken volgens een gedragscode, maar u kunt maatregelen nemen om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen (zogenoemde mitigerende maatregelen), dan hoeft u ook geen ontheffing beschermde soorten aan te vragen. Wilt u zeker weten of uw mitigerende maatregelen voldoende zijn, en er inderdaad geen ontheffing nodig is? Vraag dan een ontheffing aan om uw maatregelen goed te keuren.

Indien u geen mitigerende maatregelen kunt nemen, dan dient een ontheffing te worden aangevraagd bij het bevoegd gezag. Voor de ontheffingsaanvraag is het noodzakelijk te weten welke soorten aanwezig zijn, zodat gerichte mitigerende maatregelen kunnen worden getroffen. Het bevoegd gezag zal, indien het akkoord is met het aangeleverde stappenplan waarin de aanpak voor mitigatie beschreven wordt, een zogenoemde 'verklaring van geen bedenkingen' (vvgb) afgeven. Daarmee zegt zij in feite dat een ontheffing niet noodzakelijk is wanneer men zich bij de uitvoering houdt aan het opgestelde stappenplan.

Overgangsrecht

In het Besluit natuurbescherming is opgenomen dat de ontheffingen afgegeven onder het oude recht, gelden als ontheffingen onder de Wet natuurbescherming. Daarbij blijven dezelfde voorschriften, beperkingen en voorwaarden gelden. Dit geldt eveneens voor omgevingsvergunningen en vvgb's.

Op het tijdstip van inwerkingtreding van de Wnb zullen de onafgeronde ontheffing aanvragen, ingediend vóór inwerkingtreding, conform de nieuwe wet worden behandeld. Ontheffing aanvragen van voor de inwerkingtreding zullen worden afgehandeld door RVO. Aanvragen die later ingediend worden zullen afgehandeld worden door de provincies (of het Rijk).

De gedragscodes worden verlengd tot het moment van in werking treden van de Wet natuurbescherming en de nieuwe gedragscodes definitief zijn goedgekeurd.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

De nieuwe naam voor de ecologische hoofdstructuur (EHS), het natuurnetwerk Nederland (NNN). De term EHS werd in 1990 geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan (NBP) van het toenmalige ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV). In 2013 is het natuurbeleid gedecentraliseerd naar de provincies. In hetzelfde jaar hebben de twaalf provincies met de staatssecretaris van het ministerie van EZ definitieve afspraken gemaakt in het Natuurpact. In 2014 werd de term 'EHS' vervangen door 'NNN'.

Dit beleid blijkt noodzakelijk te zijn doordat de Nederlandse natuur steeds meer onder druk staat, bijvoorbeeld door huizenbouw, aanleg van wegen en industrie. Toch leeft bij veel Nederlanders de wens om natuurgebieden in de buurt te hebben. Natuur geeft rust en biedt ruimte voor recreatie.

De overheid heeft daarom extra geld uitgetrokken om de Nederlandse natuur te beschermen en verder te ontwikkelen. Door nieuwe natuur te ontwikkelen, kunnen natuurgebieden met elkaar worden verbonden. Zo kunnen planten zich over verschillende natuurgebieden verspreiden en dieren van het ene naar het andere gebied gaan. Het totaal van al deze gebieden en de verbindingen ertussen vormt het natuurnetwerk Nederland (NNN).

Het NNN is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. Het NNN kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur. Het NNN bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, reservaten, natuurontwikkelingsgebieden en zogenaamde robuuste verbindingen;
- landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer (beheergebieden);
- grote wateren (zoals de kustzone van de Noordzee, het IJsselmeer en de Waddenzee).

Het NNN is een plan in uitvoering. De doelstelling van het Natuurpact is om 80.000 hectare nieuwe natuur in te richten vóór 2027.

Natura 2000-gebieden

In de Wnb zijn bepalingen vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn verwerkt. De Europese richtlijnen verplichten de lidstaten gebieden aan te wijzen met speciale beschermingszones (de Natura 2000-gebieden). Het doel hiervan is om de aangewezen habitattypes en habitats van soorten in een gunstige staat van instandhouding te behouden of te herstellen.

De lidstaten moeten maatregelen treffen om de kwaliteit van deze habitats en habitats van soorten niet te laten verslechteren of te voorkomen dat er geen storende factoren optreden voor de soorten waarvoor de zones zijn aangewezen.

Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur, geldt een vergunningplicht. Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden. Meestal verlenen de provincies de vergunningen, maar soms doet het Ministerie van Economische Zaken dit.

Bestaand gebruik

Voor handelingen die op 31 maart 2010 bekend waren bij het gevoegd gezag en die sinds deze datum niet meer in betekenende mate zijn gewijzigd is het niet meer noodzakelijk om een

vergunning aan te vragen. Deze datum kan van een later tijdstip zijn indien een Natura 2000-gebied na 31 maart 2010 is aangewezen als beschermd gebied. Zie ook artikel 2.9 lid 2.

Overgangsrecht

In de Wnb (artikel 9.4) is opgenomen dat de vergunningen afgegeven onder het oude recht, gelden als vergunningen onder de Wet natuurbescherming. Daarbij blijven dezelfde voorschriften gelden. Dit geldt eveneens voor omgevingsvergunningen en vvgb's.

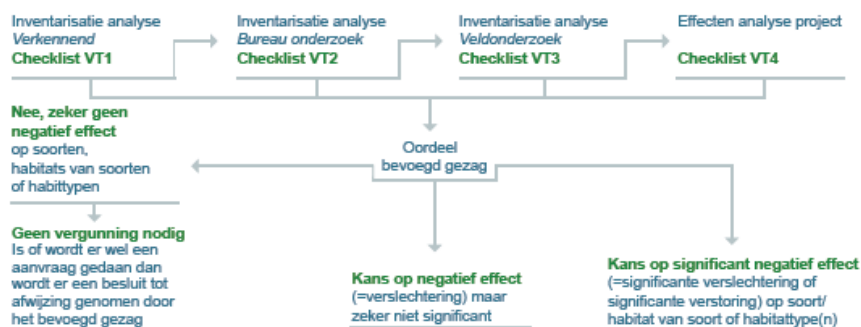
Beschermden Natuurmonumenten hebben vanaf inwerkingtreding van de Wnb niet langer een beschermd status. Daardoor zijn deze gebieden alleen nog ruimtelijk beschermd (Barro, bestemmingsplannen).

Stroomschema vergunningsprocedure

Het volgende schema toont de vergunningprocedure in het kader van de Natuurbeschermingswet. Deze is ook van kracht onder de huidige Wet natuurbescherming. Een voortoets geeft aan of er wel of geen negatieve effecten zijn te verwachten. Zijn er geen negatieve effecten te verwachten, dan hoeft er geen vergunning beschermden gebieden aangevraagd te worden. Indien er kans is op negatieve effecten, kan een habitattoets een verdiepingsslag geven om aan te tonen hoe groot deze negatieve effecten zijn. Mocht er kans zijn op significant negatieve effecten, is het mogelijk om een ADC-toets uit te voeren. Wordt er voldaan aan de eisen, dan kan er een vergunning worden afgegeven met voorschriften en beperkingen.

VOORTOETS

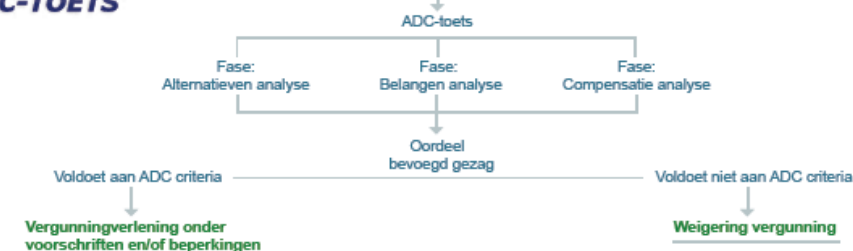
INVENTARISATIE VOORTOETS: De voortoets is niet verplicht maar wel verstandig om uit te voeren. Alle fasen VT1 t/m VT4 kunnen onderdeel zijn van de voortoets. Het kan ook zijn dat al na fase VT1 de effecten bekend zijn. Het bevoegd gezag moet die conclusie trekken.

HABITATTOETS

ADC-TOETS

De informatie die in dit rapport is opgenomen is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde(n) en kan persoonlijke of vertrouwelijke informatie bevatten. Gebruik van deze informatie, door anderen dan de geadresseerde(n) en gebruik door hen die niet gerechtigd zijn van deze informatie kennis te nemen, is niet toegestaan. De informatie is uitsluitend bestemd om te worden gebruikt door de geadresseerde, voor het doel waarvoor dit rapport is vervaardigd. Indien u niet de geadresseerde bent of niet gerechtigd bent tot kennisneming, is openbaarmaking, vermenigvuldiging, verspreiding en/of verstrekking van deze informatie aan derden is niet toegestaan, tenzij na schriftelijke toestemming door Antea Group en wordt u verzocht de gegevens te verwijderen en direct melding te maken bij security@anteagroup.nl. Derden, zij die niet geadresseerd zijn, kunnen geen rechten aan dit rapport ontleen, tenzij na schriftelijke toestemming door Antea Group.

Over Antea Group

Antea Group is het thuis van 1500 trotse ingenieurs en adviseurs. Samen bouwen wij elke dag aan een veilige, gezonde en toekomstbestendige leefomgeving. Je vindt bij ons de allerbeste vakspecialisten van Nederland, maar ook innovatieve oplossingen op het gebied van data, sensing en IT. Hiermee dragen wij bij aan de ontwikkeling van infra, woonwijken of waterwerken. Maar ook aan vraagstukken rondom klimaatadaptatie, energietransitie en de vervangingsopgave. Van onderzoek tot ontwerp, van realisatie tot beheer: voor elke opgave brengen wij de juiste kennis aan tafel. Wij denken kritisch mee en altijd vanuit de mindset om samen voor het beste resultaat te gaan. Op deze manier anticiperen wij op de vragen van vandaag en de oplossingen voor morgen. Al 70 jaar.

Contactgegevens

Rivium Westlaan 72
2909 LD CAPELLE A/D IJSSEL
Postbus 8590
3009 AN ROTTERDAM

www.anteagroup.nl

Copyright ©2023

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.